

VAMMALA

Kalliala, Tyrvään Vanhankirkonniemi

osa-alueinventointi

Ulla Rajala 1995

Alust. O. 9/8.1.1996

Ulla Rajala

**VAMMALA, KALLIALA, TYRVÄÄN VANHANKIRKONNIEMI
ARKEOLOGINEN OSA-ALUEINVENTOINTI 1995**

Tampereen museot 1995

**VAMMALA, KALLIALA, TYRVÄÄN VANHANKIRKONNIEMI
ARKEOLOGINEN OSA-ALUEINVENTOINTI 1995**

Ulla Rajala

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO	1
1.1. Inventoinnin käytännön lähtökohdat	1
1.2. Inventointimenetelmät	2
2. TUTKIMUSALUE	2
2.1. Tutkimusalueen ympäristö	2
2.2. Alueen maankäyttö	3
2.2. Aiemmat tiedot tutkimusalueesta ja tutkimukset sen ympäristössä	4
3. TULOKSET	5
4. KOHTEET	6
Inventointikohde 1	6
VAMMALA, KALLIALA, TYRVÄÄN VANHA KIRKKO	
Rautakautinen asuinpaikka & mahdollinen tuhoutunut polttokalmisto	
Inventointikohde 2	10
VAMMALA, KALLIALA, PIRANEN	
Ajoitukseltaan epämääräinen, mahdollisesti rautakautinen irtolöytöpaikka	
Inventointikohde 3	12
VAMMALA, KALLIALA, PERINTÖMAA	
Historiallisen ajan raudankäsittelypaikka	
LÄHTEET	17
Arkistolähteet	17
Kirjalliset lähteet	17
LIITTEET	
Liite 1: Yleiskartta mk 1:2000	
Liite 2: Koekuoppaluettelo	
Liite 3: Mustavalkonegatiiviluettelo	
Liite 4: Dialuettelo	
Liite 5: Pinnakkaiset	
MUOVIKARTAT (liittyvät inventointikohteeseen 3)	
Perintömaa, pajan perustus, mk 1:50	
Perintömaa, profilikartta, koekuoppa 56 (pajan perustus), mk 1:10	

1. JOHDANTO

1.1. Inventoinnin käytännön lähtökohdat

Tampereen museot aloitti vuoden 1993 alussa viideksi vuodeksi tarkoitetun projektin Pirkanmaan kuntien arkeologisen inventoinnin suorittamiseksi. Vuonna 1993 inventoitiin Kangasalan kunta ja vuonna 1994 Tampereen kaupunki ja Lempäälän kunta. Vuonna 1995 inventoitiin Vesilahden ja Pälkäneen kunnat. Tämän lisäksi suoritettiin Vammalan kaupungissa osa-alueinventointi, joka kohdistui Kallialan Tyrvään Vanhankirkonniemeen ja Rautajoen kartanon alueeseen (ks. oma inventointikertomus). Vammalan kaupunki rahoitti osa-alueinventoinnin, jonka hoitamisesta, valvonnasta ja laskutuksesta vastasivat Tampereen museot. Vammalan kaupunki rahoitti inventoijan palkkiokorvauksen, matkakorvaukset ja tarvikkeet. Tampereen museoilla oli osoittaa inventoijalle museoharjoittelija apulaiseksi. Inventoinnin kenttätöitä johti FK Ulla Rajala ja apulaisena oli museoharjoittelija FK Vadim Adel.

Ennen varsinaisia kenttätöitä oli va. museoamanuenssi Tuija-Liisa Soininen tehnyt virkатыönä inventointisuunnittelua. Kenttätöitä tehtiin alueilla, jotka olivat yhdessä museoviraston kanssa luonnostellulla ensisijaisuuslistalla. Tyrvään Vanhankirkonniemen kohdalla oli tarkoituksena tarkastaa alue, jolla sijaitsee keskiaikainen Pyhän Olavin kirkko. Sen lattian kaivetusta ja seulotusta maasta on tehty esi- ja varhaishistoriallisia esinelöytöjä, joskaan kirkon ympäristöstä ei tunnettu aiemmin kiinteitä muinaisjäännöksiä. Lisäksi tehtävänä oli tarkastaa koko niemi mahdollisten muinaisjäännösten paikantamiseksi. Inventoija tutustui Vanhankirkonniemeen ennen kenttätöiden alkamista 3.6.1995. Varsinaiset kenttätöitä kestivät 21. - 30.8.1995.

FK Ulla Rajala vastasi työnjohdosta, valokuvaamisesta ja yleisestä dokumentaatiosta. FK Vadim Adel hoiti osittain löytöjen talteenottamisen ja koekuoppalomakkeiden täyttämisen sekä pääosin kenttäkarttojen piirtämisen. Koekuoppien kaivamisessa avustivat Jukka Kulmala ja Timo Lähde museoviraston Vammalan muinaisjäännösten hoitoryhmästä; heidän työnjohtajansa Kalle Kallo oli välillä mukana. Jukka Kulmala oli mukana 7 työpäivänä ja Timo Lähde 6 työpäivänä. Lisäksi mukana olivat arkeologian harrastajat Anne Haila ja Pertti Harramo. Kumpikin oli läsnä jossain määrin lähes jokaisena päivänä. Inventoija ja apulainen kulkivat Vammalaan Tampereelta käsin henkilöautolla.

Vammalan kaupunki ja kaupunkilaiset suhtautuivat inventointiin erittäin positiivisesti. Yhteyshenkilönä Vammalassa toimi Tyrvään seudun museon hoitaja Pekka Koskinen. Useat Tyrvään Vanhankirkonniemen maanomistajat ja kesäasukkaat kävivät lehdistön lisäksi (Tyrvään Sanomat, Aamulehti, Satakunnan kansa, Turun Sanomat) tutustumassa kenttätöihin. Kenttätöitä esiteltiin myös paikallisradio Mantassa.

Jälkitöistä ja raportinteosta vastasi FK Ulla Rajala. Apulaisena jälkitöissä oli museoharjoittelija FK Vadim Adel, joka vastasi karttojen puhtaaksi piirtämisestä ja osasta löytöjen käsittelystä. Lisäksi hän esitteli kenttätöitä yleisölle 29.9.1995

Vammalassa pidetyssä seminaarilaisuudessa inventoija Ulla Rajalan ollessa estyneenä. Jälkityöt suoritettiin Ulla Rajalan osalta palkkiokorvauksena.

1.2. Inventointimenetelmät

Inventoinnin tarkoituksena oli täydentää ko. kunnan perusinventointia etsimällä mielenkiintoiselta alueelta uusia muinaisjäännöksiä ja irtolöytökohteita. Inventointi perustui silmämääräiseen havainnointiin ja koekuopitukseen. Koekuopitus (ks. liite 1) oli epäsystemaattista ja intuitiivista: koekuopitettavat kohteet valittiin niiden sopivuuden mukaan ja kuoppia kaivettiin satunnaisin välein. Koekuopituksen ulkopuolelle jätettiin Tyrvään vanhan kirkon kiviaidan sisäpuolinen alue. Kuoppien kokoluokka oli noin 50 x 50 senttimetriä. Lisäksi kaivettiin pienempiä koepistoja. Jokaisesta koekuopasta täytettiin kentällä koekuoppalomake, johon merkittiin stratigrafiset tiedot. Koekuopat kaivettiin puhtaaseen pohjamaahan saakka ja kaivettu maa seulottiin. Tarvittaessa koekuopan valittu profiili piirrettiin mittakaavassa 1:10 ja kohde valokuvattiin. Koekuopat merkittiin Vammalan kaupungin mittaustoimistosta saadulle mk 1:500 kantakartalle. Sen lisäksi käytettiin mk 1:2000 kantakarttaa (ks. liite 1). Mittaukset suoritettiin mittanauhan ja bussolin avulla. Vaaituskonetta käytettiin tarvittaessa. Inventointikohdetta 2 tarkastettaessa kokeiltiin myös Pertti Harramon metallinpaljastimen käyttöä.

Käytännössä inventoitava alue käytiin läpi kokonaisuudessaan. Nekin alueet, joita ei koekuopitettu, käytiin kävelemällä lävitse ja alueiden topografiasta ja luonnonmuodostumista tehtiin havaintoja.

2. TUTKIMUSALUE

2.1. Tutkimusalueen ympäristö

Tutkimusalueeksi rajattu Tyrvään Vanhankirkonniemi on Rautaveteen työntyvä luoteis-kaakko-suuntainen kalliopohjainen niemi. Niemi on ollut pääosan historiallista aikaa saarena; niemeksi se on maatonut vasta 1800-luvulla (Warelius 1938, 8). Kallialan kylän taloja on niemen tyven kohdalla Tyrvään vanhan kirkon pohjoispuolella. Niemi koostuu kolmesta kalliomäestä, joista luoteisimmalla ja matalimmalla on Tyrvään Pyhän Olavin keskiaikainen kirkko. Keskimäinen mäki nousee yli 75 metrin korkeuteen mpy. Niemenpään loppuva mäki on monihuippuinen: korkeimmat kohdat nousevat 65 ja 66 metriin mpy. Mäkien väleissä on alavat notkelma-alueet, joille tulvavedet nousevat helposti. Alkukesällä 1995 poikkeuksellisen kostean kevättesän jälkeen alueet olivat vetisiä. Kahden kaakkoisemman mäen länsirinteillä on luontaisia kivikkoja. Lähempänä järvenpintaa etenkin niemen etelärannalla maaperä on savinen. Kalliohuippujen ympärillä on moreenia.

Pirasen vanhan isännän mukaan vedenpinta vaihteli ennen Rautaveden säännöstelyä voimakkaasti vuodenajan mukaan. Rautavesi lienee kuroutunut järveksi merenpinnan

ollessa sillä tasolla, joka nykyään on 60 metriä mpy (Virkkala 1946, 76 - 77). Tämän vuosisadan alussa keskivedenkorkeus oli 57.03 m mpy. Keskikorkeavedenkorkeus oli 57.63 m mpy ja keskimatalavedenkorkeus 56.63 m mpy. Korkein mitattu vedenkorkeus vuodelta 1924 oli 58.02 m mpy ja alin 56.36. (Äyräpää 1937.) Ennen Vammaskosken perkuuta 1700-luvulla vesi on ollut noin metrin tätä tasoa korkeammalla (vrt. Pälsi 1940, 2). Nykyinen vedenkorkeus on keskimäärin 57.4 m mpy (vaihteluväli 56.64 - 57.54 m mpy). Keskivedenkorkeus ei ole aikojen kuluessa muuttunut montaakaan metriä, mutta vedenpinnan vaihtelun myötä muodostunut rantatöyräs näkyy kuitenkin nykyäänkin selvänä: kuivaa maata on ollut 57.5/58 m mpy yläpuolella. Vanhankirkkonniemen kärjen koekuopissa näkyi myös merkkejä aiemmasta vedennoususta. Nykyään niemen rannat ovat lohkareikkoiset

2.2. Alueen maankäyttö

Niemen vanhin historiallinen maankäyttö liittyy Pyhän Olavin kirkkoon ja Kallialan seurakuntaan. Aiemmin kirkon muurien rakennusajankohtana pidettiin 1400-lukua. Muurit olisivat olleet päätyjen tiilikoristeluja vanhemmat; tiilikoristelut olisi muurattu 1500 - 1520 (Kronqvist 1932, 40 - 42). Viimeisimmän Markus Hiekkasen tekemän tutkimuksen mukaan koko nykyisin nähtävä kivikirkko olisi rakennettu vuosien 1500 ja 1550 välillä - siitä huolimatta, että Kallialan kirkon tilit tunnetaankin jo vuodesta 1469 lähtien vuoteen 1524 (Hiekkanen 1995, 84). Kirkko on mäen korkeimmalla kohdalla. Kirkon kiviaita ympäröi epäsymmetristä aluetta, joka on suuruudeltaan n. 2200 m². Museonjohtaja Pietilän mukaan kirkon tapuli on saattanut olla kirkon itäkaakkoispuolisella mäennypylällä. Kirkkoa on korjattu 1700-luvulla. Kirkon on yhdistänyt mantereeseen 1800-luvulla silta (Warelius 1938, 8). Kirkossa tehtiin 1964 - 1965 perustusten pohjavahvistustöitä (Tapio 1966, 57). Tässä yhteydessä kasattiin ramppi kirkkoaidan ulkopuolelle kirkon portille vievän polun pohjoispuolelle (vrt. koekuoppa 1). Kirkolle on vedetty myös salaojaputket: vesiputki kulkee maan alla lounaaseen kohti rantaa välittömästi kirkon portille vievän polun eteläpuolella olevassa notkelmassa. Nykyään kirkon eteläpuolinen seurakunnan omistuksessa oleva alue toimii venerantana ja eteläkaakossa on uimaranta.

Kallialan kylässä on 1800-luvulla ollut 14 taloa, aiemmin välillä useampiakin. Wareliuksen kertomuksessa Tyrvään pitäjästä ei mainita kuitenkaan Kirkkoniemessä olleen muita rakennuksia kuin emäkirkon, eikä rakennuksia ole merkitty kertomuksen liitekarttaankaan (Warelius 1938). Kuninkaankartassa Kirkkoniemessä on metsän lisäksi kaakkoisemmassa notkelmassa peltoalue. Vuosisadan alkupuolella koko niemi on Pirasen vanhan isännän mukaan ollut puutonta laidunaluetta. Nykyään niemen jakaa kahtia luoteis-kaakko-suuntainen Vanhankirkkonniementie. Sitä ryhdyttiin rakentamaan 1960-luvulla. Suuri osa niemen pohjoispuolta on Pirasen tilan pihvikarjan laidunmaana. Sodan jälkeen ainakin Pirasen laidunmaat olivat sovelialta osin perunamaana. Pirasen maalle on ajettu ruoppaa ja savea kirkon koillis- ja länsipuolisille sekä keskimmäisen kalliomäen luoteisille entisille pelto- nykyisille laidunrinteille. Mahdollinen tapulimäki on Pirasen maalla; mäellä on hiekkakuoppia ja sen kaakkoisreunalla Hakkalan Jussin perunakuoppa, kuten muinaisista ajoista kiinnostunut opettaja Pakula tiesi Pietilän mukaan kertoa.

Niemen eteläranta ja niemenkärjen pohjoisosa ovat täynnä mökkejä ja maa on jaettu pieniksi mökkitonteiksi. Niemenpää on kuitenkin rakentamatonta aluetta. Niemen ensimmäinen mökki on rakennettu tontille Rn:o 9:45 Koivikko. Osa mökkitonteista on hyvinkin pieniä. Mökkitiet, maaleikkaukset, pengerrykset, perunamaat, nurmialueet ja istutukset ovat muokanneet rakennettujen mökkitonttien maa-alueen yleensä melko perusteellisesti.

2.2. Aiemmat tiedot tutkimusalueesta ja tutkimukset sen ympäristössä

Entisen Tyrvään pitäjän alueen on inventoinut Aarni Äyräpää[?] 1949. Hän ei mainitse Tyrvään vanhan kirkonniemeä ollenkaan; Kallialan kylän Rauvan talon löytöpaikka on läheisin hänen mainitsemistaan. (Erä-Esko 1949.) Ei ole tiedossa missä määrin hän tarkasti Kallialan ja Tyrvään Vanhankirkonniemen aluetta.

Tyrvään vanhan kirkon vuosien 1964 - 1965 korjaustöiden yhteydessä tehtiin kirkon lattiakaivaus. Jo edellisenä kesänä oli löytynyt kaksi esihistoriallista solkea (Tyrvään Sanomat 12/6 -63). Kirkon lattian alta kaivetusta, kirkon ulkopuolella seulotusta maasta löydettiin esi- ja varhaishistoriallisia esineitä. Löydöistä ei ole tarkkoja löytötietoja työn luonteesta ja historiallisten hautausten aiheuttamasta mylläyksestä johtuen. Viikinkiaikaisia esineitä ovat kahdeksan hyvin säilynyttä hevosenkenkäsolkea ja yhdeksän sellaisen fragmenttia (KM, hist.os. 65078:1-17). Neljä rengassolkea (18-21) ovat ilmeisesti varhaiskeskiaikaisia. Lisäksi löytyi länsisuomalainen, levymainen ketjunktakaja (26), S-muotoisista nivelistä tehty ketjunktakelma (40) sekä päistään katkaistun soikion muotoinen tulusrauta (30). Pieni apilanlehdenmuotoon taivutettu pronssinen neulankatelma (44) ja kaulaosasta melko voimakkaasti profiloitu pieni pronssinen tiuku (29) ovat ajoitukseltaan epämääräisiä, kaksi muuta ketjunktakelmaa (32, 39) ilmeisesti historiallisia. (Tapio 1966.) Pieninuppiset ja rullapäiset hevosenkenkäsoljet ovat tyypillisesti 1000-luvun lopun ja 1100-luvun ja spiraalipäinen ketjunjakaja 1000-luvun kalmistolöytöjä. Kehäsolkia on löydetty vain Itä-Suomen myöhäisistä haudoista; ne lienevät tulleet käyttöön aikaisintaan vuoden 1200 tienoilla. (Lehtosalo-Hilander 1989, 391.)

On esitetty teoria, että Tyrvään vanhan kirkon paikalla olisi ollut vanha ruumiskalmisto, jonka päälle kirkko olisi rakennettu. Jos kehäsoljet olisivat peräisin kristinuskon valta-asemaa edeltävästä kalmistosta, kristinusko olisi juurtunut alueelle juuri ennen Birger Jaarlin retkeä. (Lehtosalo-Hilander 1989, 390; ks. myös Tyrvään Sanomat 12/6 -63.) Myös Karkun kappelin alaisesta maasta on seulottaessa löytynyt kolme 1200-luvulle ajoitettavaa hevosenkengänmuotoista solkea ja ketjunjakaja (Palmroth 1963, 45). On viitattu pakanallisen kulttipaikan mahdollisuuteen, jolloin kirkko olisi rakennettu kulttipaikan päälle joko kristinuskoon kääntyneiden asukkaiden lahjoitettua maan kirkolle tai kristinuskon voiton merkiksi. On pidetty myös mahdollisena, että osa esineistä olisi pysynyt käytössä kirkon rakentamiseen saakka ja tullut näin haudatuksi kirkon alle. (Tapio 1966, 62.) Perimätietona on muuten kerrottu, että kirkko olisi rakennettu tyrvääläisten uhrilehtoon, koska nämä eivät kristinuskon alkuaikana suostuneet käymään Sastamalan kirkossa, vaan kävivät uhraamassa esisilleen Kallialassa (Tyrvään Sanomat 12/6 -63).

Jo aiemmin on pidetty todennäköisenä, että vanhan kirkon vaiheilla olisi rautakaudella ollut pysyvää asutusta - lähinnä Kallialan kohdalla (Prusi 1949, 69). Rannan tilalta löytyi 1920-luvulla viisi keihäänkärkeä läheltä Kampin taloa. Yksi keihäänkärjistä annettiin Tyrvään museoon ja toinen päätyi Hämeen museoon. (Kivikoski 1935.) Nämä löydöt viittaavat merovinkiaikaiseen asutukseen (Salmo 1952, 86). Varsinainen Kallialan kalmisto löytyi tielinjatarkastuksessa 1961 Rauvon talon mailta noin 300 metriä luoteeseen Tyrvään vanhasta kirkosta. Kallialassa on seitsemän kiven- ja maansekaista röykkiötä. (Hirviluoto 1962.) Vuonna 1974 kaivettiin Kallialassa noin 500 metriä lounaaseen Tyrvään vanhasta kirkosta tarkemmin ajoittamaton kiven- ja maansekainen röykkiö, josta löytyi toisesta päästä taivutettu metalliesine, teräsesineen katkelma ja ohut pronssilevy sekä palanutta luuta, keramiikkaa, palanutta savea, rautakuonaa (Salo 1974).

Kivikautisista kohteista lähimpänä on Haapakallion varhaiskampakeramiikan ajalta kivikauden loppuun asti käytetty asuinpaikka, joka on tavallisesta poiketen kalliopohjalla (Äyräpää 1937). Paikka on noin kilometrin päässä Tyrvään vanhasta kirkosta lounaassa Rautaveden rannalla.

3. TULOKSET

Koekuopituksen avulla pystyttiin Pyhän Olavin kirkon ja sen kiviaidan eteläpuolelta, Vanhankirkonniementien pohjoispuolelta määrittelemään kiinteän muinaisjäännöksen alue (inventointikohde 1). Tyrvään vanhan kirkon kohteeseen liittyvät myös kirkon ympäriltä sekoittuneesta maasta, peltokerroksesta ja pellonreunalta tulleet esihistorialliset löydöt. Myös mahdollisen tapulinmäen itärinteeltä tulleet irtolöydöt liittyvät samaan kokonaisuuteen.

Toinen kohde on Perintömaan kohteen lähellä Vanhankirkonniementien pohjoispuolella entisen pellon, nykyisen laitumen terassilla oleva ajoitukseltaan epämääräinen irtolöytökohde (inventointikohde 2).

Kolmas erillinen kohde on toinen kiinteä jäännös. Kyseessä on ajoitukseltaan epämääräinen, historiallisena pidettävä raudankäsittelyalue (inventointikohde 3) Perintömaalla niemen keskiosassa Vanhankirkonniementien eteläpuolella. Tähän kohteeseen liittyy pajan perustus. Pajasta ei ole historiallisia tietoja.

Selviä esihistoriallisia kivistä koottuja tai kiven- ja maansekaisia röykkiöitä ei löydetty. Niemen etelärannan soveliaat kohdat oli joko rakennettu tai niistä ei löydetty merkkejä esihistoriallisesta toiminnasta.

Tampereella 6.11.1995

Ulla Rajala, FK
Inventoija

4. KOHTEET

Inventointikohde 1

VAMMALA, KALLIALA, TYRVÄÄN VANHA KIRKKO

Rautakautinen asuinpaikka & mahdollinen tuhoutunut polttokalmisto

Pk 2121 07 VAMMALA

x = 6805 46 - 47 y = 2443 53 - 57 z = 61 m mpy (säilynyt kulttuurikerros)

Kallialan kylä, Rn:o 9:29 Kirkkoranta (säilynyt kulttuurikerros)

Om. Tyrvään seurakunta

Aittalahdenkatu 12, 38200 Vammala

Kiinteistötunnus 912-401-0009-0029

Kallialan kylä, Rn:o 7:22 Piranen (koekuopat 17, 19, 20, 24 & 36)

Om. Piranen, Heikki ja Elsa

Vanhankirkontie, 38210 Vammala

Kiinteistötunnus 912-401-0007-0022

Aiemmat tiedot:

(Tapio 1966)

Löydöt:

(KM hist.os. 65078:1-17, 26, 30, 29?, 40, 44?)

KM 28894:1 - 28

3

Alue tarkastettiin ja koekuopitettiin 21. - 25.8.1995 (vrt. kartta 2; liite 2, koekuoppaluettelo).

Asuinpaikkaan liittyvää löydöllistä kulttuurikerrosta on Tyrvään Pyhän Olavin kirkon kiviaidan S- ja SE-puolella välittömästi Vanhankirkonniementien N-puolella. Esihistoriallisia löytöjä on koskemattomasta kerroksesta koekuopista 4, 7 ja 9 sekä ilmeisesti myös koekuopasta 10 (ks. kartta 2; liite 2, koekuoppaluettelo). Alue on etelään ja lounaaseen avautuvalla kalliopohjaisella terassilla.

Palanutta luuta löytyi kolmesta koekuopasta vanhan kirkon ympäristöstä: kirkon SW-puolella nurmikolla Vanhankirkonniementien N-puolella sijaitsevasta koekuopasta 3, koekuopasta 20 kirkon E-puoliselta laitumelta n. 20 m itään kirkosta ja koekuopasta 24 kirkon ja kirkon aidan NNE-puoleiselta pellonpientareelta n. 4 m kirkon aidasta (ks. kartta 2; liite 2, koekuoppaluettelo). Missään edellämainituista kolmesta kuopasta ei ollut havaittavissa kulttuurikerrosta; koekuopan 3 palanut luo tuli rakennusjätteidensekaisesta pintakerroksesta, koekuopan 20 palaneet luut peltokerroksesta ja koekuopan 24 palanut luo sekoittuneesta pinnasta. Palaneet luut viittaavat kuitenkin kirkon paikalla tai läheisyydessä olleen polttokalmiston. On mahdoton sanoa, onko kirkkoaidan sisäpuolella mitään jäljellä mahdollisesta kalmistosta, koska tuo alue oli rajattu luonnollisista syistä pois tutkimusalueesta.

Hieman etäämmältä koekuopasta 36, kirkon E-puolisen, mahdollisen tapulinmäen itäkaakkoonlaskevan laidunterassin ESE-päästä n. 85 m kirkosta ESE, löytyi peltokerroksesta asuinpaikkaan viittaavia löytöjä (ks. kartta 2; liite 2, koekuoppaluettelo). Joitain irtolöytömäisiä löytöjä tuli myös koekuopasta 17, joka

sijaitisi kirkon NE-puolisella laiturilla n. 40 m NE kirkosta, ja koekuopasta 19 kirkon ja laiturin ENE-puoliselta, pohjoiseenlaskevalta kuoppaiselta rinteeltä n. 50 m ENE kirkosta (ks. kartta 2; liite 2, koekuoppaluettelo). Missään edellä mainituista kolmesta kuopasta ei ollut koskematonta kulttuurikerrosta.

Koekuopituksessa havaittu, säilynyt kiinteä muinaisjäännös saattaa olla kokonaan rautakautinen, mutta osa jäänteistä voi olla tätäkin varhaisempia. Koekuoppien 9 ja 10 löydöt ja kulttuurikerros ovat rautakautisia. Koekuopassa 9 varma kulttuurikerros on 37 - 54 cm syvällä, kun koekuopan 10 mahdollinen kulttuurikerros on 22 - 40 cm syvällä. Koekuopan 4 kvartsi-iskokset ja saviastianpala näyttävät tulleet harmahtavankellertävästä hiekasta n. 50 cm syvyydeltä: saviastianpala näyttää myöhäisemmältä, mutta ajoitus kivikauden loppuun ei ole täysin poissuljettu mahdollisuus. On kuitenkin mahdollista, että ainakin saviastianpala olisi ylemmästä keskiruskeasta hiilensekaisesta kerroksesta (42 - 52 cm), jolloin se olisi ennemmin metallikautinen. Koekuopan 7 pinnempaa tulleet savitiivisteiden pala ja mahdollinen jauhinkivi ovat rautakautisia. Ko. koekuopan palaneet luut ovat kuopan kaivaneiden Annen ja Pertin mukaan tulleen hiilisen kerroksen alaisesta punaisen - palaneen - hiekan kerroksesta. Samasta yhteydestä on löydetty yksittäinen pieni kivilaji- ja kvartsi-iskos. Hiilikeros, punainen hiekka ja palaneet luut viittanevat nuotioon, joka saattaa olla rautakautta varhaisemmalta ajalta. Edellä mainituista koekuopista ei kuitenkaan löytynyt palanutta luuta sellaisesta yhteydestä, että voisi puhua kalmistokerroksesta: säilynyt kulttuurikerros on asuinpaikkakerrosta. Kiinteä muinaisjäännös rajautuu selvästi: löydöllisten koekuoppien itä- ja länsipuolisista kuopista tai Vanhankirkonniementien S-puolelle kaivetusta koepistoista ei löytynyt mitään säilyneeseen muinaisjäännökseen viittaavaa. Kirkon rakentaminen ja korjaustyöt ovat ilmeisesti tuhonneet muinaisjäännöksen muualta kirkkoaidan ympäriltä: aidan W- ja S-puolella 62 m mpy yläpuolinen alue on täysin sekoittunutta ja maanpinnassa näkyvä kiveys liittyy aidan perustukseen. Kulttuurikerroksenkin päällä on 20 - 30 cm sekoittunutta maata ja rakennusjätettä.

On mahdollista, että osa kirkon lattian alaisesta maasta seulotuista esineistä (1200-lukua varhaisemmat löydöt) ja tässä inventoinnissa "irtolöytöinä" löytyneet palaneet luut ovat jääne samasta myöhäisestä hämäläistyyppisestä polttokalmistosta. Siitä, onko esineissä polttopatinaa, tämän kirjoittajalla ei ole tietoa. Polttokalmisto olisi paikan huomioon ottaen todennäköisempi kalmistotyyppi, vaikka kalliopohjan päällä onkin hiekka- ja moreenimaata.

Mitään muinaisjäännökseen viittaavaa ei löydetty kirkon ympäristön sopivannäköisistä katajikoista. Mielenkiintoa herätti kenttätöissä kirkon ja uimarannan SE-puolinen luonnonvalkama, josta nousee nykyäänkin polku notkelmaa pitkin rannalta mäelle. Kartalla ranta on merkitty lohkareikkoiseksi. Rinteessä näkyy runsaasti tiilenmurua.

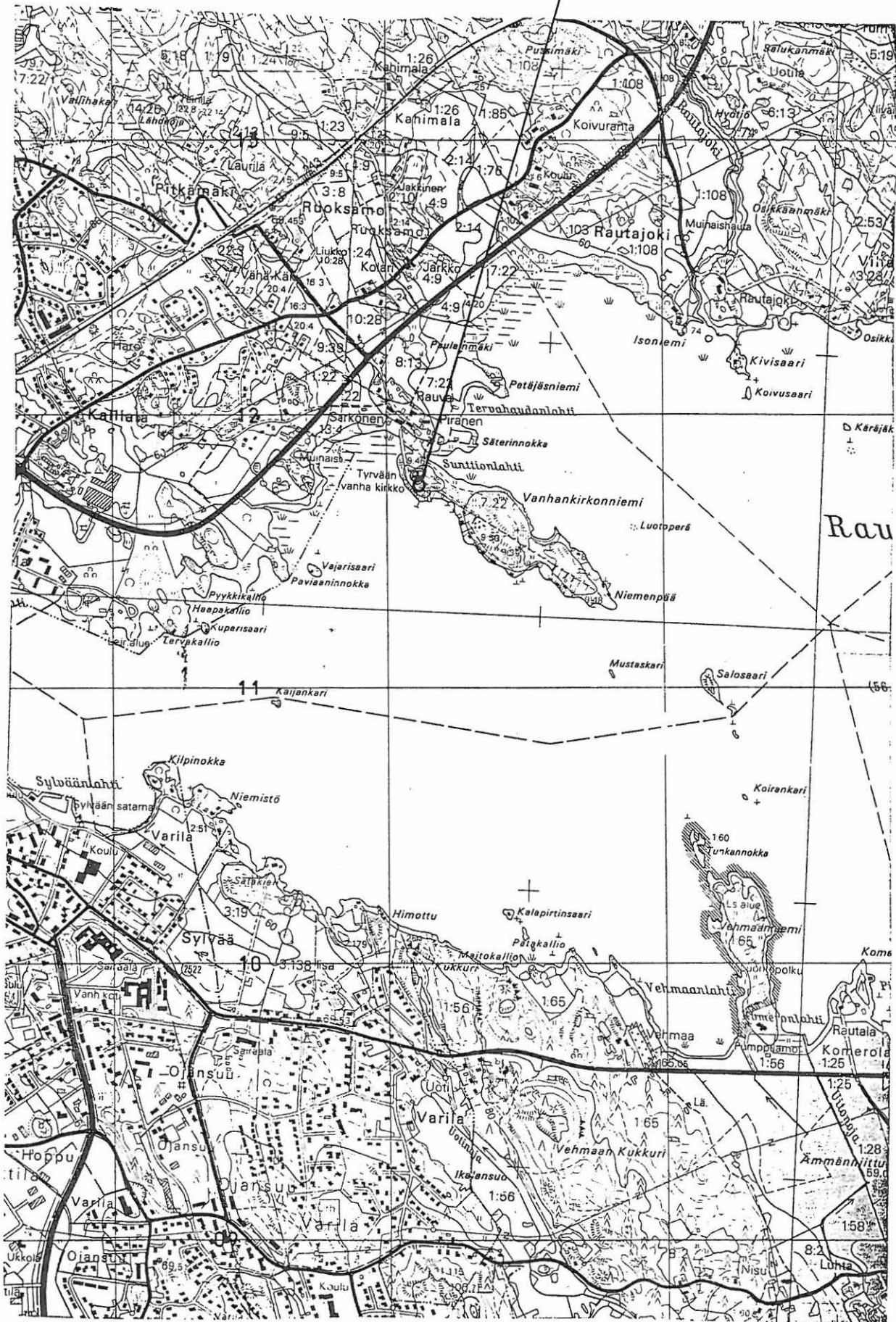
Liitekarttoja 2 kpl

Negatiivit 101387 - 101396, 101398 - 101400

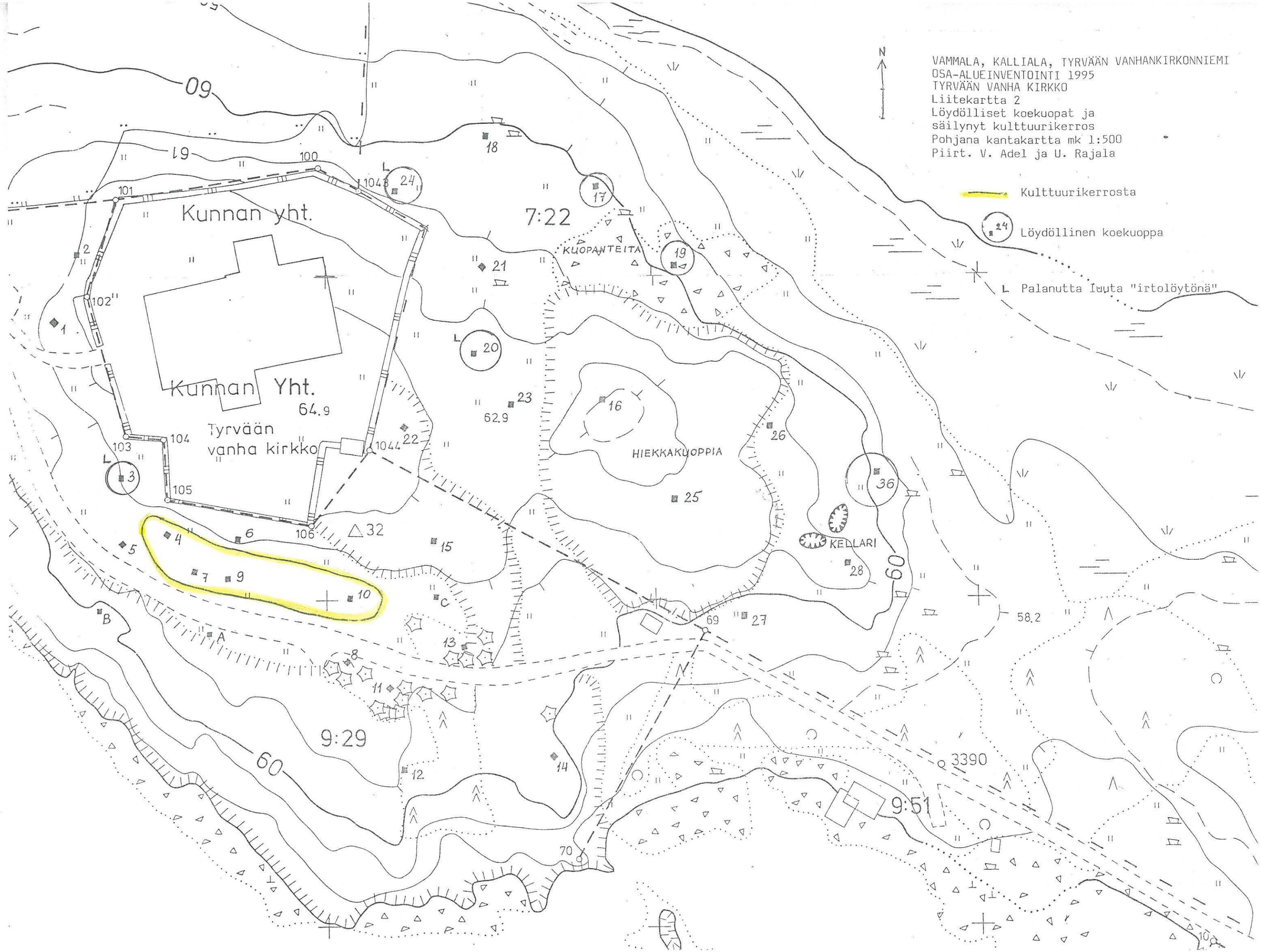
Diat 32989 - 33002

8

x=6805 46 - 47 y=2443 53 - 57 z=61 m mpy (kulttuurikerros)

VAMMALA, KALLIALA, TYRVÄÄN VANHANKIRKONNIEMI
OSA-ALUEINVENTOINTI 1995
TYRVÄÄN VANHA KIRKKO
Liitekartta 2
Löydölliset koekuopat ja
säilynyt kulttuurikerros
Pohjana kantakartta mk 1:500
Piirt. V. Adel ja U. Rajala

Kulttuurikerrosta

Löydöllinen koekuoppa

Palanutta lauta "irtolöytönä"

HIEKKAKUOPPIA

KELLARI

9:29

9:51

3390

Inventointikohde 2**VAMMALA, KALLIALA, PIRANEN****Ajoitukseltaan epämääräinen, mahdollisesti rautakautinen irtolöytöpaikka****Pk 2121 07 VAMMALA****x = 6805 28 y = 2443 92 z = n. 67 m mpy****Kallialan kylä, Rn:o 7:22 Piranen****om. Heikki ja Elsa Piranen****Vanhankirkontie, 38210 Vammala****Kiinteistötunnus 912-401-0007-0022****Löydöt:****KM 28893:29****Alue tarkastettiin 28.8.1995.**

Löydöt ovat koekuopasta 44 (ks. liite 1, yleiskartta; liite 2, koekuoppaluettelo). Koekuoppa kaivettiin n. 420 m SSE Tyrvään vanhasta kirkosta Vanhankirkonniementien NE-puoliselle laidunalueelle Vanhankirkonniemen keskiosan notkelmaan kaakkoonlaskevan rinteän terassille. Terassin halki kulkee peltotie, joka aiemmin yhtyi etelässä Vanhankirkonniementiehen, mutta kääntyykin nykyään rinnettä alaspäin laitumen alaosaan. Samalle terassille kaivettiin koekuoppa 43, josta ei kuitenkaan löytynyt mitään luetteloimatonta lehmänhammasta lukuunottamatta. Toisella puolella tietä on kohteen 2 raudankäsittelyalue pajan perustuksineen.

Talteen on otettu kolme pienehköä palaa palanutta savea. Palat ovat melko epämääräisiä ja ainakin yhdessä on selvästi hiekkaa seassa. Palat on otettu talteen peltokerroksesta alle 20 cm syvältä. Peltokerroksessa oli myös poisheitettyä tiiltä. Löydöt viittaavat ihmisen toimintaan ja ehkä asumiseenkin, mutta niiden ajoitus saattaa yhtä hyvin olla historiallinen kuin esihistoriallinenkin.

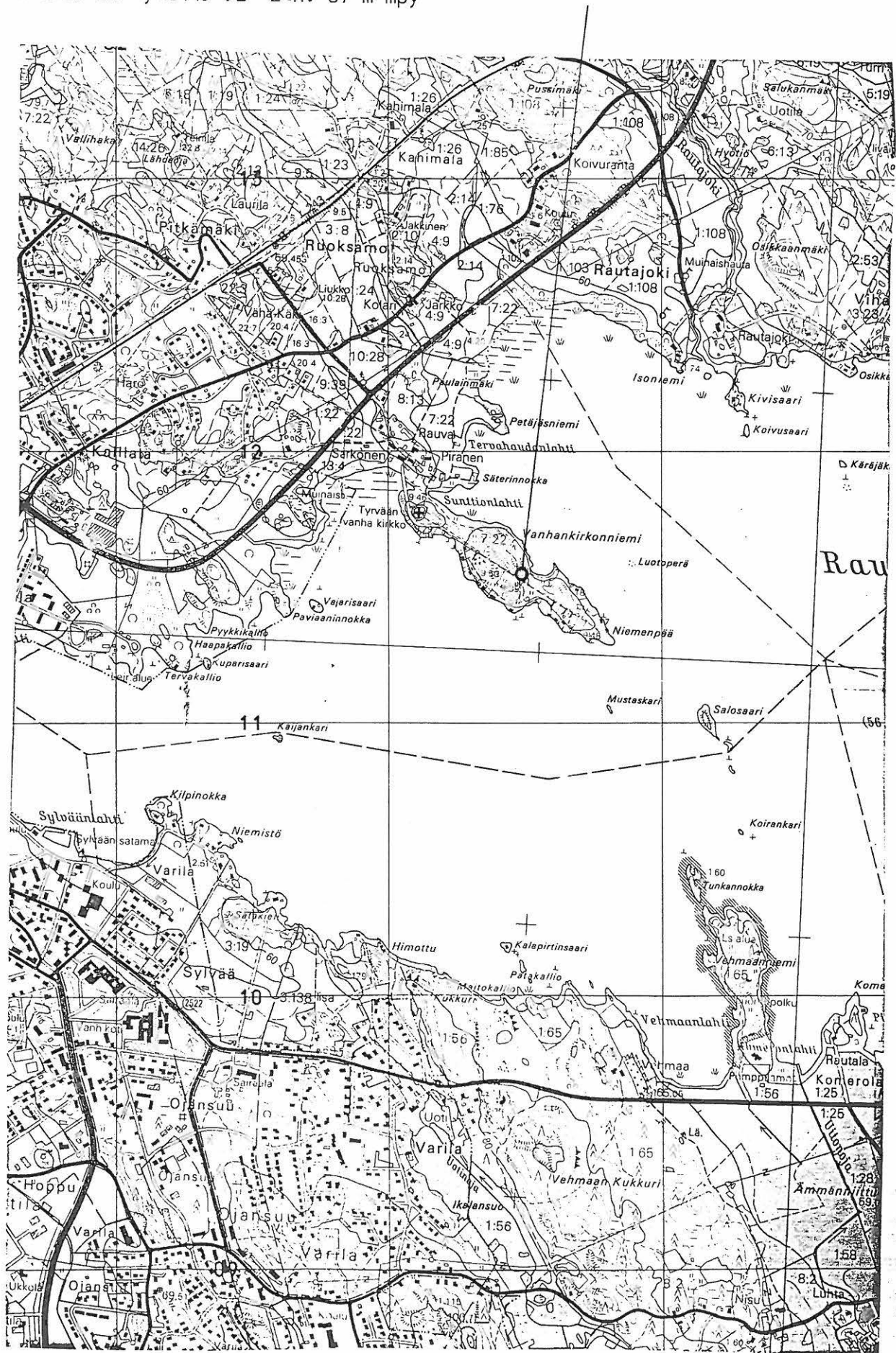
Liitekartta 1 kpl

PIRANEN

Liitekartta 1

Pk 2121 07 VAMMALA (1988), ote mk 1:20 000

x=6505 28 y=2443 92 z=n. 67 m mpy

Inventointikohde 3
VAMMALA, KALLIALA, PERINTÖMAA
Historiallisen ajan raudankäsittelypaikka

Pk 2121 07 VAMMALA

x = 6805 24 y = 2443 91 z = n. 66 - 67 m mpy (pajan perustus)

Kallialan kylä, Rn:o 9:45 Perintömaa

Om. Katri Liukko-Sipi

Kalliala, 38210 Vammala

Kiinteistötunnus 914-401-0009-0045

Löydöt:

KM 28893:29 - 49

Alueen osia tarkastettiin jo 28.8.1995, mutta varsinaisesti pajan perustus huomattiin ja aluetta kartoitettiin 29. - 30.8.1995. Perustuksen oli ensiksi huomannut Pertti Harramo.

Pajan perustus, siihen liittyvä raudankäsittelyalue ja alueelle kaivetut löydölliset koekuopat 56 - 62 (ks. kartta 3; liite 2, koekuoppaluettelo) sijaitsevat n. 450 m SE Tyrvään vanhasta kirkosta. Koekuoppa 56 kaivettiin pajan perustuksen sisäpuolelle. Alue on Vanhankirkonniementien SW-puolella, mökkitien W-puolella tontilla Rn:o 9:56 Perintömaa.

Neliömäinen pajan perustus (ks. kartta mk 1:50) on kooltaan n. 4.5 x 4.5 m. Perustuksessa on itäsivulla selvästi erottuva valli, joka on näkyvissä myös eteläsivulla; rakenne aukeaa pohjoiseen. Lännessä sen rajana on suuri maakivi, jonka viereen on tuotu isoja kiviä. Lattiataso on sisäosan S-puolella ympäröivää maanpintaa syvemmällä. Perustus on n. 40 m mökkitien ja Vanhankirkonniementien risteyksestä kaakkoon, pari metriä mökkitiestä sen W-puolella kuusien keskellä. Ennen koekuopan 56 kaivamista perustus käytiin läpi kokeeksi metallinpaljastajan kanssa: perustuksessa piippasi. Koekuopasta 56 löytyikin mm. pitkähkö raudankappale (KM 28894:30). FM Jouko Pukkila tunnisti myöhemmin koekuopasta 56 löydetyn kuonan pajakuonaksi. Koekuopan 56 S- ja N-profiilit piirrettiin (ks. profiilikartta). Profiilihavaintojen perusteella pajassa näyttää olleen kivistä ladottu lattia. Koko perustuksen piirtämisen ja pintavaaituksen helpottamiseksi luotiin pohjois-eteläsuuntainen koordinaatisto, joka paalutettiin 2 x 2 m ruutuihin. Koordinaatiston origoksi valittiin 500/500. Paikalle siirrettiin korkeuspiste korkeuskiintopisteeltä 180 (74.820 m mpy). Paja-alueen korkeuspisteen korkeudeksi saatiin 66.85 m mpy. Perustus piirrettiin mittakaavaan 1:50. Koekuopasta 56 saatiin niukka hiilinäyte (KM 28894:34). Pisteisiin 500/502 ja 506/502 jätettiin puutapit merkiksi. Koordinaatisto mitattiin mökkitien ja Vanhanniementien risteykseen: pisteeseen 508/502 oli risteyksen mökkitienpuoleisesta W-reunasta 38.6 m 181 g ja E-reunasta 35.53 m 189 g sekä kiintopisteelle W-reunasta 40 m 180 g.

Pajan ajoitus on avoin, mutta arkaaiseen tekniikkaan viittaavasta ohuesta pajakuonakakusta (FM Pukkilan arvio) huolimatta alue vaikuttaa historialliselta (rautaesineiden luonne, tiilenpalat). Pirasen vanha isäntä tai alueen nykyinen omistaja ei

tiedä paikalla pajaa olleen. Kuninkaan kartassa kyseisellä notkelma-alueella on peltoa. samoin 1950-luvun kartassa. Kuonalöytöjen alue ulottuu mökkitien W-puolella Vanhankirkkonniementieltä perustuksen S-puolelle. Kauemmaksi etelässä, n. 40 metriä pajan perustasta kaivetussa koekuopassa 43 (ks. kartta 3; liite 2, koekuoppaluettelo) ei ollut merkkejä kuonasta, ei myöskään alueen E-puoliselle pellolle kaivetuissa kuopissa 37 - 41 (ks. liite 1, yleiskartta; liite 2, koekuoppaluettelo).

Mökkitien W-puolella on röykkiömäisiä kasoja (kivikasat 1 - 4; ks. kartta 3), jotka liittyvät ilmeisesti moreenimaannokseen ja alueen muokkaukseen: pellonraivaukseen ja tienperustamiseen. Kasat ovat pienellä hakkuuaukealla, joka etelässä rajoittuu pajan kuusikkoon. Pajan perustuksen SW-puolella oleva kivikasa (kivikasa 6; ks. kartta 3) liittyy paja-alueen raivaamiseen. Kivikasan 6 W-puolella näyttäisi olevan matala maaleikkaus. Kivikasa 5 on kauempana, n. 50 metriä pajan perustasta SW-suuntaan (ks. kartta 3). Kasa 5 näyttää luontaiselta: mökkitienpäähän on tehty kääntöpaikka, jota tehtäessä tai metsää karsiessa ja aluetta kuntoonlaitettaessa kasaan on heitetty päälle kiviä. Kasat 1 - 5 käytiin läpi kokeeksi metallinpaljastajan kanssa: vain kivikasoista 3 ja 4 tuli signaalit. Kasasta 3 tulikin pinnasta (löytökohta, ks. kartta 3) kuonakakupala (KM 28894:49).. Kasan 4 signaali tuli läheltä koekuoppaa 60, josta tuli kuonahelmi (KM 28894:44). Koekuoppa 60 osoitti maan olevan tasalaatuista ja paikalle kipattua.

Kasa 1: Isojen maakivien päälle kasattu pienempiä kiviä. Pyöreähkö, pituus n. 3.9 m, W-E-suuntainen, korkeus max. 0.5 m. Päältä kaadettu iso kuusi. Mökkitiestä n. 4.4 m SW.

Kasa 2: Isoja kiviä, joiden päällä kariketta. Soikeahko, koko n. 4.5 x 2.5 m, W-E-suuntainen, korkeus max. 0.5 m. Vierestä kaadettu iso kuusi. Mökkitiestä n. 1.7 m SW.

Kasa 3: Isoja kiviä, päällä kariketta. Soikeahko, koko n. 5 x 2.2 m, SE-NW-suuntainen, korkeus max. 0.7 m. Päältä kaadettu 2 kuusta. Mökkitiestä n. 3.6 m W tien mutkassa.

Kasa 4: Isohkoja kiviä, maatöppäreitä. Pyöreähkö, koko n. 4 x 3 m, S-N-suuntainen, korkeus max. 0.7 m. Ison maakiven E-puolella n. 1 m päässä. Keskellä kasvaa koivu. Mökkitien mutkasta n. 7.1 m WSW.

Kasa 5: Isoja maakiviä, keskellä ja päällä olevien kivien d=20 - 30 cm. Soikeahko, koko n. 4 x 3 m, W-E-suuntainen, korkeus max. 0.3 m. SE-suuntaan laskevalla rinteellä, ilmeisesti kivikon näkyvissä oleva pää. Koivikossa, yksi mänty vieressä, aluetta karsittu ja oksia poltettu siellä täällä. Mökin E-kulmasta 39.1 m 3 g. Mökkitiestä 10.5 m.

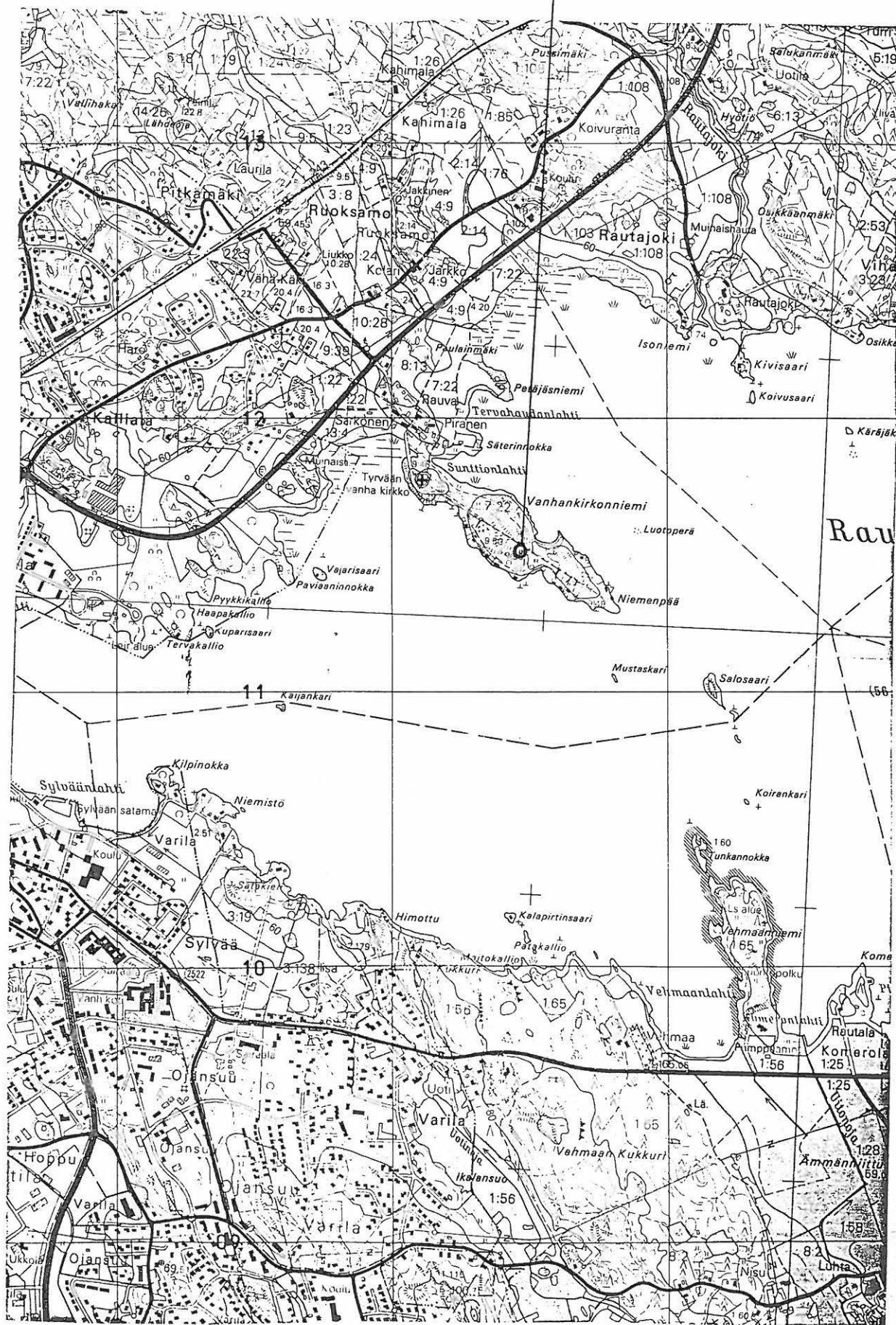
Kasa 6: Päänkokoisia kiviä soikeahkona kasana suuren maakiven (korkeus n. 1.2 m) NE- ja E-puolilla. Koko n. 4.5 x 3 m, SSE-NNW-suuntainen, korkeus max. 0.5 m. Pajan perustasta n. 3 m WSW.

Peltoraunio: Matalahko, pitkänsoikea kasa, koko n. 5.5 x 2.6 m, korkeus max. 0.3 m. Osa keskikokoisista kivistä ilmeisesti heitetty tiensivuun tietä tehdessä osa E-puolista peltoa raivatessa. Kasan N-puolisessa kuopassa n. metrin päässä sementtiä. Kiviä pienempänä kasana peltoraunion NW-puolella tienreunassa. Mökkitiestä n. 3 m.

Liitekarttoja 3 kpl, muovikarttoja 2 kpl

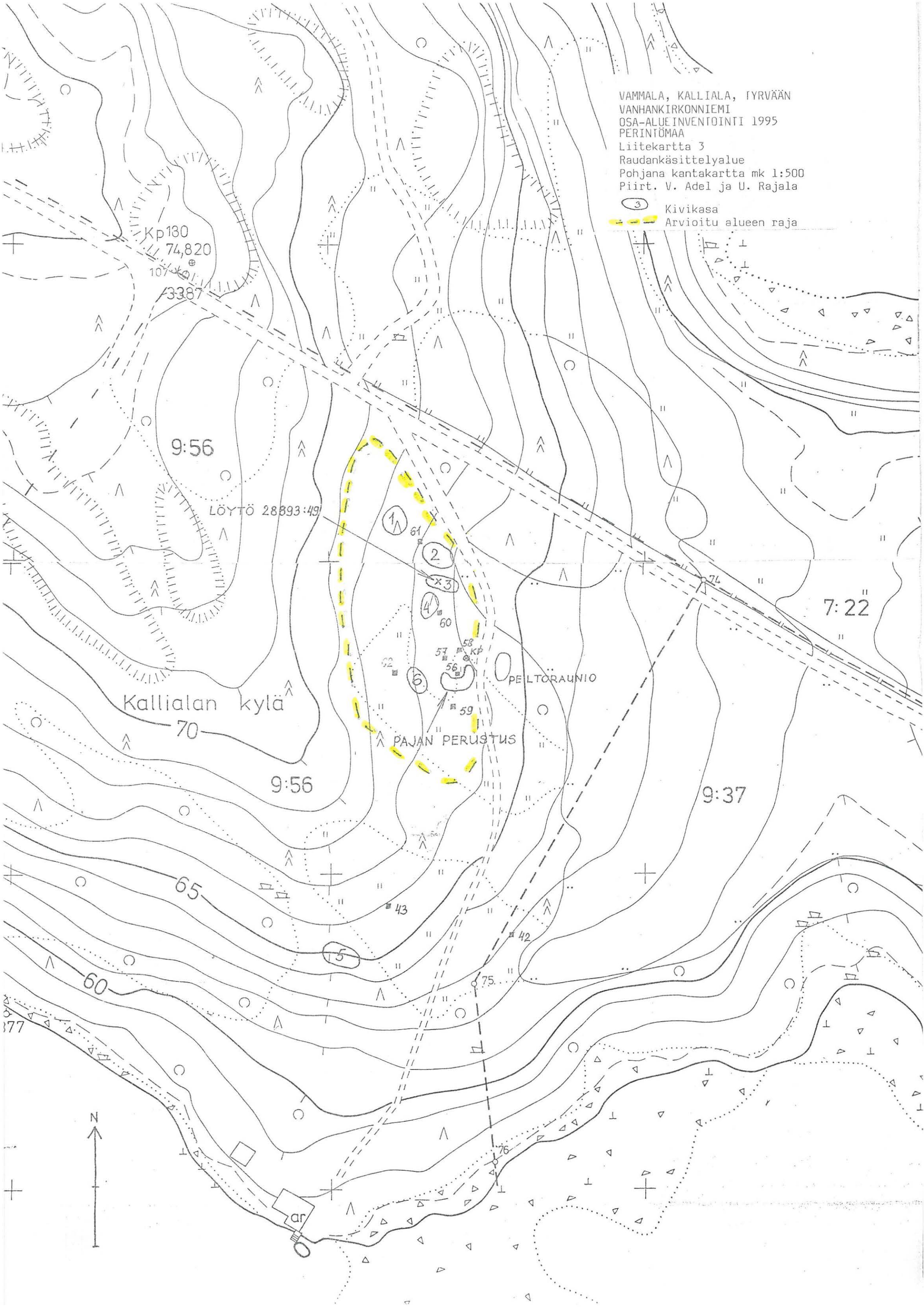
Negatiivi 101404, 101405, 101409 - 101412

Dia 33003 - 33007

VAMMALA, KALLIALA, TYRVÄÄN
VANHANKIRKONNIEMI
OSA-ALUEINVENTOINTI 1995
PERINTÖMAA
Liitekartta 3
Raudankäsittelyalue
Pohjana kantakartta mk 1:500
Piirt. V. Adel ja U. Rajala

3 Kivikasa
Arvioitu alueen raja

LÄHTEET

ARKISTOLÄHTEET

Turun yliopiston arkeologian osasto

Salo, U., 1974. Vammala, Kalliala. Kertomus kummun numero 1 tutkimisesta 10.6. - 28.6.1974. Kaivauskertomus.

Museoviraston arkeologisen osaston topografinen arkisto

Erä-Esko, A., 1949. Tyrvään pitäjän ja Vammalan kauppalan kiinteät muinaisjäännökset. Inventointikertomus.

Kivikoski, E., 1935. Tarkastusmatka Tyrvään pitäjän Kallialan kl. Rannanvainion l. Kampin vainion rautakautiselle löytöpaikalle kesäkuussa 1935. Tarkastuskertomus.

Hirviluoto, A.-L., 1961. Vammalan Kallialan Rauvon rautakautisen kalmiston tarkastus 24., 25.10; 1.11.1961. Tarkastuskertomus.

Pälsi, S., 1940. Tyrvää, Eko. Kivikauden löytöpaikka Rautaveden rannalla. Kaivauskertomus.

Äyräpää, A., 1937. Tyrvään Haapakallion kivikautinen asuinpaikka. Kaivauskertomus.

KIRJALLISET LÄHTEET

Esihistoriallinen hauta Tyrvään vanhan kirkon alla. Vanha perimätieto pitää paikkansa. *Tyrvään Sanomat* 12/6 -63.

Hiekkanen, M., 1995. Pirkanmaan keskiaikaiset kivikirkot. - *Tampere. Tutkimuksia ja kuvauksia X*.

Kronqvist, I, 1932. Satakuntagruppens kyrkor. - *FM XXXVIII - XXXIX, 1931 - 1932*.

Lehtosalo-Hilander, P.-L., 1989. Keski- ja myöhäisrautakausi. *Suomen historia 1*.

Palmroth, R. J., 1963. Karkun vanhan kirkon rakennusvaiheet. - *SM LXX, 1963*.

Prusi, H., 1949. Esihistoriallisista löydöistä Tyrväässä. - *Tyrvään seudun Museo- ja Kotiseutuyhdistyksen julkaisuja XVIII*.

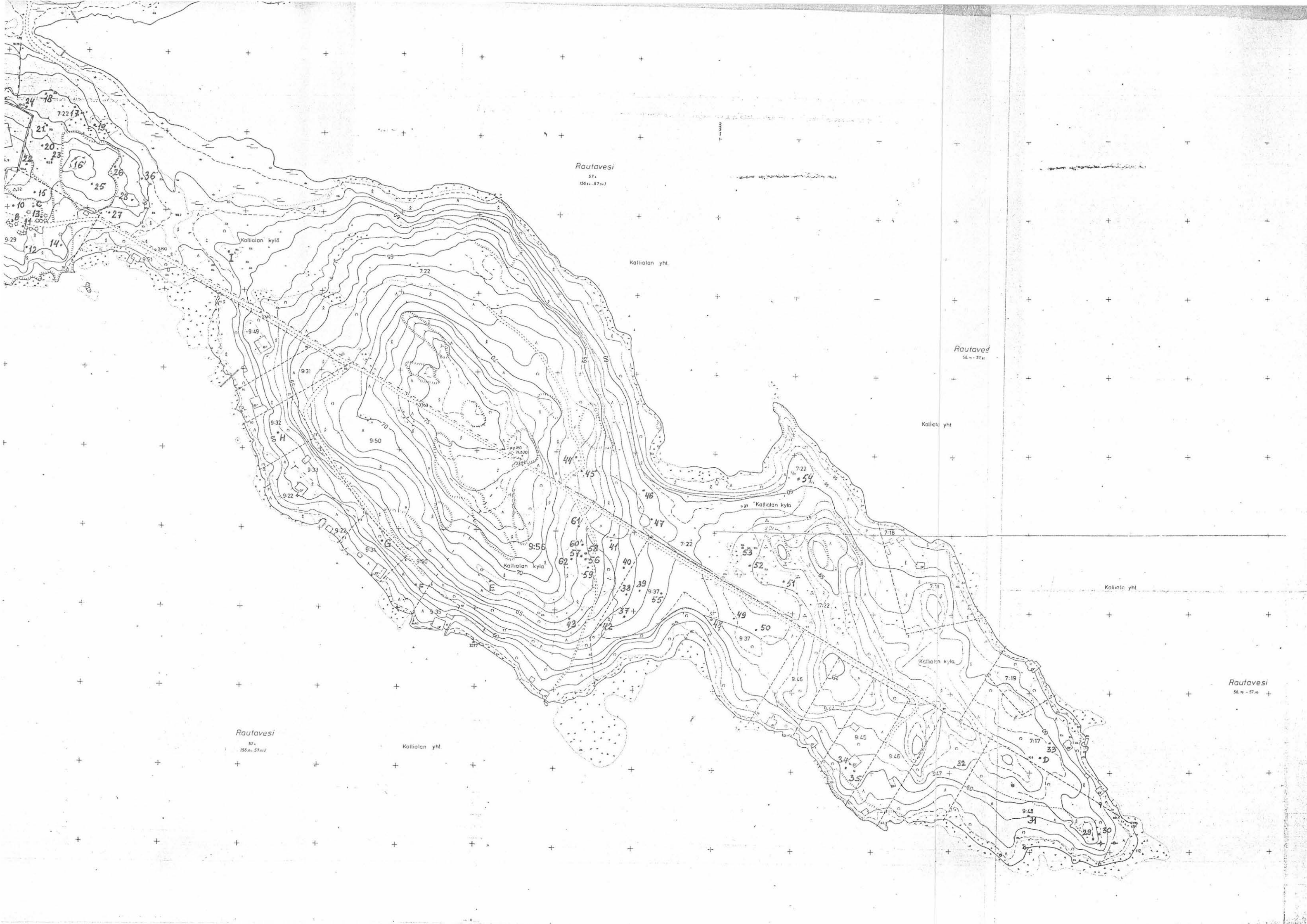
Salmo, H., 1952. Rautakausi. *Satakunnan historia II*.

Tapio, O., 1966. Varhaisia esinelöytöjä Tyrvään vanhan kirkon kaivauksista. - *SM 1966*.

Virkkala, K., 1946. Kokemäkjoki geologis-historiallisen kehityksen valossa. - *Satakunta. Kotiseutututkimuksia XII*.

Warelius, A., 1938. Kertomus Tyrvään pitäjästä 1853, Antero Wareliukselta. Vammala.

LIITE 1
VAMMALA, KALLIALA, TYRVÄÄN
VANHANKIRKONNIEMI
OSA-ALUEINVENTOINTI 1995
Yleiskartta, koekuopat
Ote kantakartasta mk 1:2000

**VAMMALA, TYRVÄÄN VANHANKIRKONNIEMI
KOEKUOPPA- JA PISTOLUETTELO**

Koekuopat ja -pistot merkitty yleiskarttaan (liite 1).

Luetteloituja löytöjä vain niistä kuopista, joissa asiasta on maininta; muut löydöttömiä.

KOEKUOPAT

Koekuoppa 1

Koko: 100 x 100 cm

Syvyys: 45 cm

Suuntaus: SW – NE

Sijainti: Tontilla Rn:o 9:29 kirkon aidan W-puolisella kumpareella. Kiviaidan portin W-pielestä 7.10 m 325 g.

Kuvaus: 0 – 8 cm turve

8 – 22 cm sepeli

22 – 32 cm harmaanruskea hiekka

32 – 39 cm vaaleanruskean ja harmaanruskean sekainen hiekka (tiiltä seassa)

39 – 45 cm vaalea hiekka

Kokonaan sekoittunut: kuoppa tehty vuosien 1964 – 65 korjaustöihin liittyvän rampin jäännöksiin, ramppi kulki kirkon aidan yli, poistettujen löytöjen joukossa mm. rautanauvoja, tiiltä, laastia, lasia

NEGATIIVI 101390

Koekuoppa 2

Koko: 65 x 55 cm

Syvyys: 75 cm

Suuntaus: S – N

Sijainti: Tontilla Rn:o 9:29 kirkon aidan ulkopuolisella nurmikolla. Kiviaidan kulmasta 102 5.7 m 375 g.

Kuvaus: 0 – 11 cm turve

11 – 42 cm tummanharmaanruskea humusmaa (S: laakea lohkare, W: iso lohkare, E: pieniä kiviä)

42 – 75 cm likaisenruskean nokimaan, kellertävänharmaanruskean hiekan ja harmaan saven sekainen maa

Kuopasta tuli harvakselataan laastia ja epämääräisiä kivenpaloja

Koekuoppa 3

Koko: 60 x 60 cm

Syvyys: 31 cm

Suuntaus: S – N

Sijainti: Tontilla Rn:o 9:29 kirkon aidan W-puolisella nurmikolla. Kiviaidan kulmasta 103 7.0 m 204 g.

Kuvaus: 0 – 8 cm turve

8 – 19 cm sekoittunut harmaanruskea kivinen, humuspitoinen hiekka

19 – 31 cm oranssinruskea hiekka (yläosassa em. kerroksen valumaa)

31 – cm lounaaseen laskeva kallio

Pinnalla hiilirippusia ja runsaahkosti tiiltä. Turpeenalaisten lohkareiden halkaisija n. 30 – 40 cm.

Löydöt: Palaneen saven ja palaneen luun pala sekoittuneesta kerroksesta 0 – 10 cm:n syvyydeltä.

KM 28893:1 – 2

Koekuoppa 4

Koko: 70 x 70 cm

Syvyys: 78 cm

Suuntaus: SSW – NNE

Sijainti: Tontilla Rn:o 9:29 kirkon aidan S-puolisella nurmikolla. Kiviaidan kulmasta 105 5.5 m 194 g.

Kuvaus: 0 – 9 cm turve

9 – 42 cm sekoittunut tummanruskea humuspitoinen hiekka (tiiltä, hiiltä, puuta)

42 – 52 cm keskiruskea hiilensekainen hiekka

52 – 63 cm kellertävänharmahtava hiekka

63 – 78 cm oranssihtava hiekka

78 – cm vaalea hiekka

Löydöt: Saviastianpala, palanutta savea ja kvartsi-iskoksia; kvartsit näyttivät löytyvän kellertävästä hiekasta.

KM 28893:3 – 6

NEGATIIVI 101394 (101399)

DIA 32995, 32996 (32999)

Koekuoppa 5

Koko: 55 x 55 cm

Syvyys: 45 cm

Suuntaus: SW – NE

Sijainti: Tontilla Rn:o 9:29 kirkon aidan SW-puolisella nurmikolla. Kiviaidan kulmasta 105 9.8 m 256 g.

Kuvaus: 0 – 11 cm turve

11 – 15 cm tiilikerrokset, joukossa humuspitoista hiekkaa

15 – 27 cm ruskea sorainen, kivinen hiekka
27 – 45 cm kellertävänruskea hiekka
45 – cm kallio

Koekuoppa 6

Koko: 60 x 60 cm Syvyys: 53 cm Suuntaus: S – N
Sijainti: Tontilla Rn:o 9:29 4.5 m kirkon aidan S-puolella nurmikolla. Kiviaidan kulmasta 105 11.9 m 329.5 g.
Kuvaus: 0 – 15 cm turve
15 – 33 cm harmaanruskea humuspitoinen, kivinen, savensekainen hiekka (pinnassa tiiltä)
33 – cm kallio

Koekuoppa 7

Koko: 55 x 55 cm Syvyys: 48 cm Suuntaus: SSW – NNE
Sijainti: Tontilla Rn:o 9:29 kirkon aidan S-puolella. Kiviaidan kulmasta 105 12 m 372 g.
Kuvaus: 0 – 9 cm turve
9 – 25 cm harmaa savi
25 – 37 cm harmahtavanruskea hiekka (hiukan tiiltä)
37 – 39 cm hiiltä, seassa harmahtavanruskeaa hiekkaa
39 – 48 cm punertavanruskea hiekka (palanut)
48 – cm kallio

Löydöt: Jauhinkivi? pinnasta, palanutta savea, palanutta luuta, kivilaji-iskos ja kvartsi-iskoksia; palanut luu Anne Hailan mukaan punaiseksi palaneesta hiekasta. Hiilinäyte hiilikerroksesta.

KM 28893:7 – 13 NEGATIIVI 101393 (101399) DIA 32997 (32999)

Koekuoppa 8

Koko: 60 x 60 cm Syvyys: 55 cm Suuntaus: SE – NW
Sijainti: Tontilla Rn:o 9:29 katajikossa Vanhankirkonniementien S-puolella uimarannan N-puolella. Kirkon kiviaidan kulmasta 105 37.5 m 143 g
Kuvaus: 0 – 8 cm turve
8 – 55 cm harmaa savinen hiekka

Koekuoppa 9

Koko: 60 x 60 cm Syvyys: 50/61 cm Suuntaus: SSW – NNE
Sijainti: Tontilla Rn:o 9:29 kirkon aidan S-puolella nurmikolla. Kiviaidan kulmasta 105 15.6 m 159 g, n. 4 m ESE koekuopasta 7.
Kuvaus: 0 – 8 cm turve
8 – 37 cm harmaanruskea humuspitoinen hiekka (seassa tiiltä)
37 – 54 cm tummanruskea hiekka (seassa hiiltä hippusina ja nokareina)
54 – 61 cm vaaleanharmaa siltti
61 – cm porrasmainen kallio

Löydöt: Rautaniitti, saviastianpaloja, palanutta savea ja kvartsisiruja. Palanut savi keskittyi tummimpaan kerrokseen (kulttuurikerros), saviastianpalat samasta kerroksesta.

KM 28893:14 – 18 (NEGATIIVI 101399) (DIA 32999)

Koekuoppa 10

Koko: 60 x 60 cm Syvyys: 47 cm Suuntaus: S – N
Sijainti: Tontilla Rn:o 9:29 kirkon aidan SW-puolella nurmikolla. Kaariportin SE-nurkkaan 22.2 m 396 g.
Kuvaus: 0 – 12 cm turve
12 – 22 cm harmaanruskea hiekka (rautanauloja, palamattomia luita)
22 – 40 cm harmaanruskea savinen hiekka (hiilenmuruja)
40 – 47 cm harmaa savi

Löydöt: Savitiiviste noin 25 cm:n syvyydeltä.

KM 28893:19

Koekuoppa 11

Koko: 60 x 65 cm Syvyys: 60 cm Suuntaus: SW – NE
Sijainti: Tontilla Rn:o 9:29 katajikossa Vanhankirkonniementien S-puolella uimarannan N-puolella. Kaariportin SE-kulmasta 37.2 m 189 g.
Kuvaus: 0 – 15 cm turve
15 – 45 cm vaaleanharmaa hieno hiekka (runsaasti kiviä, n. 30 cm hiukan hiiltä)
45 – 15 cm kellertävä hiekka (runsaasti kiviä)

Koekuoppa 12

Koko: 60 x 60 cm Syvyys: 53 cm Suuntaus: S – N
Sijainti: Tontilla Rn:o 9:29 katajikon S-puolella uimarannan N-puolella. WC:n SW-kulmaan 43 m 68 g.
Kuvaus: 0– 13/23 cm turve
13/23 – 29 cm tummahkonharmaanruskea humuspitoinen hiekka (seassa tiiltä)
29 – 40 cm kellertävänharmaanruskea sorainen hiekka
40 – 53 cm kellertävänruskea sorainen hiekka
53 – cm kallio

Turpeen alla oli kiviä, halkaisija n. 10 – 40 cm. Juurihiiltä.

NEGATIIVI 101401

Koekuoppa 13

Koko: 70 x 70 cm Syvyys: 47 cm Suuntaus: SSE – NNW
Sijainti: Tontilla Rn:o 9:29 katajikossa Vanhankirkonniementien N-puolella. Kaariportin SW-kulmasta 35.8 m 160 g.
Kuvaus: 0 – 15 cm turve
15 – 47 cm harmaa savi

Koekuoppa 14

Koko: 60 x 60 cm Syvyys: 38 cm Suuntaus: SW – NE
Sijainti: Tontilla Rn:o 9:29 Vanhankirkonniementien S-puolella katajien vierellä. WC:n SW-kulmasta 24.5 m 242 g
Kuvaus: 0 – 2 cm turve
2 – 38 cm harmaa savi

Koekuoppa 15

Koko: 65 x 60 cm Syvyys: 51 cm Suuntaus: S – N
Sijainti: Tontilla Rn:o 9:29 kirkon SE-puoleisella kumpareella laitumen aidan S-puolella. Kaariportin SE-kulmasta 17.8 m 151 g.
Kuvaus: 0 – 10 cm turve
10 – 23 cm harmaanruskea humuspitoinen hiekka
23 – 40 cm keskiruskea hiekka (seassa luonnonkvartsia, hiiltä)
40 – 51 cm harmaa siltti

Aivan pinnalta rautanaula, jota ei luetteloitu.

Koekuoppa 16

Koko: 60 x 60 cm Syvyys: 53 cm Suuntaus: S–N
Sijainti: Tila Rn:o 7:22, kirkon E-puolisella mäennypylällä männyn W-puolella. Kivi- ja laidunaidan kulmasta pisteestä 1044 36.8 m 85 g.
Kuvaus: 0 – 13 cm turve
13 – 38 cm kellertävänruskea hiekkamoreeni
38 – 53 cm vaalea pohjamoreeni

Koekuoppa 17

Koko: 50 x 60 cm Syvyys: 53 cm Suuntaus: ESE – WNW
Sijainti: Tila Rn:o 7:22, laitumella siirtolohkareen NW-puolella. Kirkon kiviaidan NE-kulmasta 27.7 m 87 g.
Kuvaus: 0 – 7 cm turve
7 – 35 cm harmaa peltosavi
35 – 53 cm vaaleanruskea moreeni

Löydöt: Palanutta savea n. 10 cm:n syvyydeltä.

KM 28893:20

Koekuoppa 18

Koko: 70 x 70 cm Syvyys: 63 cm Suuntaus: S – N
Sijainti: Tila Rn:o 7:22, laitumella siirtolohkareiden SW-puolella. Kirkon kiviaidan NE-kulmasta 16.5 m 38 g.
Kuvaus: 0 – 3 cm turve
3 – 63 cm harmaa peltosavi

Koekuoppa 19

Koko: 60 x 80 cm Syvyys: 53 cm Suuntaus: W – E
Sijainti: Tila Rn:o 7:22, mahdollisen tapulimäen N-puolella olevassa kuopanteessa, ympärillä useampia

kuopanteita. Koekuopasta 17 17.5 m 145 g.

Kuvaus: 0 – 13 cm turve
13 – 25 cm vaaleankellertävänruskea hiekka
25 – 30 cm vaalea hiekka (rautaoksidiviruja, juurihiiltä siellä täällä)
30 – 53 cm kivistä moreenia

Löydöt: Saviastianpalantapainen n. 50 cm:n syvyydeltä. Tippunut pinnasta?: ei muita merkkejä toiminnasta.

KM 28893:21 NEGATIIVI 101398 DIA 33000

Koekuoppa 20

Koko: 60 x 60 cm Syvyys: 58 cm Suuntaus: S – N

Sijainti: Tila Rn:o 7:22, laitumella kirkon kivi- ja laidunaidan kulmasta pisteestä 1044 21.5 m 173 g.

Kuvaus: 0 – 4 cm turve
4 – 33 cm tummanruskea humuspitoinen peltokerros (seassa moderninaula, tiiltä ja hiiltä)
33 – 49 cm harmaa savi
49 – 58 cm vaaleankellertävä pohjasavi

Löydöt: Palanutta luuta peltokerroksesta.

KM 28893:22 NEGATIIVI 101408 DIA 33001

Koekuoppa 21

Koko: 55 x 65 cm Syvyys: 33 cm Suuntaus: SW – NE

Sijainti: Tila Rn:o 7:22, laitumella koekuopan 20 N-puolella. Kirkon kiviaidan NE-kulmasta 10.5 m 139 g

Kuvaus: 0 – 3 cm turve
3 – 20 cm keskiruskea humuspitoinen peltosavi (tiilihitusia, kerroksen alaosassa hiiltä)
20 – 33 cm harmaa savi

Koekuoppa 22

Koko: 55 x 60 cm Syvyys: 30 cm Suuntaus: SE – NW

Sijainti: Tila Rn:o 7:22, kalliomäellä kirkkoaidan itäpuolella. Kivi- ja laidunaidan kulmasta 1044 8.5 m 56 g.

Kuvaus: 0 – 9 cm turve (muutama muru laastia)
9 – 20 cm harmaa savi
20 – 30 cm kellertävä hiekka (vain SW-profiilissa)

Koekuoppa 23

Koko: 60 x 60 cm Syvyys: 62 cm Suuntaus:

Sijainti: Tila Rn:o 7:22, laitumella rinteiden yläosassa. Kivi- ja laidunaidan kulmasta 1044 22.5 m 81 g.

Kuvaus: 0 – 3 cm turve
3 – 15 cm harmaanruskea peltomaa
15 – 35 cm kellertävänvaaleanruskea hiekka
35 – 62 cm laikukas vaaleanharmaa/keltainen/rautaoksidinen moreeni

Koekuoppa 24

Koko: 50 x 50 cm Syvyys: 55 cm Suuntaus: S – N

Sijainti: Tila Rn:o 7:22, pellonpientareella kirkon kiviaidan NE-puolella. Kiviaidan NE-kulmasta 8.10 m 351 g, kivi- ja laidunaidan kulmasta 1043 5.95 m.

Kuvaus: 0 – 13 cm turve
13 – 42 cm tummanruskea humuspitoinen multamaa (palamattomia luita, laastia ja tiiltä)
42 – 55 cm sinisavi

Löydöt: Palanut luu n. 10 cm:n syvyydeltä, kvartsi-iskos.

KM 28893:23 – 24

Koekuoppa 25

Koko: 60 x 60 cm Syvyys: 50 cm Suuntaus:

Sijainti: Tila Rn:o 7:22, mahdollisen tapulimäen SE-rinteellä kuopanteiden S-puolella, WC:n E-kulmasta 19 m 9 g.

Kuvaus: 0 – 7 cm turve
7 – 15 cm tummanruskea humus
15 – 50 cm hieno harmahtavanvaaleankeltainen hiekka, kiviä

Koekuoppa 26

Koko: 60 x 70 cm Syvyys: 58 cm Suuntaus: SSW – NNE

Sijainti: Tila Rn:o 7:22, laitumella mahdollisen tapulimäen ESE-rinteellä kalliojyrkänteen E-puolella.

Koekuopasta 25 16.9 m 43 g.

Kuvaus: 0 – 5 cm turve
5 – 35 cm tummanruskea/keskiruskea peltomaa (runsaasti hiiltä)
35 – 58 cm savi

Kaksi palaa lasitettua keramiikkaa syvyydeltä 10 – 20 cm, ei luetteloitu.

Koekuoppa 27

Koko: 45 x 45 cm Syvyys: 35 cm Suuntaus: SSW – NNE
Sijainti: Tila Rn:o 7:22, laitumella kalliojyrkänteen SE-puolella. WC:n SE-kulmasta 13.5 m 87 g.
Kuvaus: 0 – 5/9 cm turve
5/9 – 26 cm harmaanruskea savinen humus (peltomaa)
26 – 35 cm harmaa savi

Koekuoppa 28

Koko: 55 x 60 cm Syvyys: 30 cm Suuntaus:
Sijainti: Tila Rn:o 7:22, katajaa kasvavalla mäennypylällä mahdollisen tapulimäen ESE-rinteellä.
Koekuopasta 26 27.4 m 160 g.
Kuvaus: 0 – 11 cm turve
11 – 20 cm huuhtoutumiskerros
20 – 30 cm vaaleankellertävänruskea kivinen hiekka

Koekuoppa 29

Koko: 50 x 50 cm Syvyys: 47 cm Suuntaus: SE – NW
Sijainti: Tontilla Rn:o 9:48, metsäaukiolla niemenkärjessä vadelmapensaikossa. Putki 36:sta 5.3 m 335 g.
Kuvaus: 0 – 4 cm turve
4 – 13 cm harmaa savi
13 – 32 cm tummanruskea humus ki-
32 – 35 cm punertavanruskeahiekka vis-
35 – 47 cm kellertävänvaalea hiekka tä
47 – cm kallio

Koekuoppa 30

Koko: 45 x 45 cm Syvyys: 46 cm Suuntaus: S – N
Sijainti: Tontilla Rn:o 9:48, metsäaukiolla niemenkärjessä. Putki 36:sta 5.10 m 395 g.
Kuvaus: 0 – 3 cm turve
3 – 22 cm harmaa savi ki-
22 – 37 cm punertavanvaaleanruskea hiekka vis-
37 – 46 cm kellertävänruskea hiekka tä

Koekuoppa 31

Koko: 45 x 45 cm Syvyys: 32 cm Suuntaus: S – N
Sijainti: Tontilla Rn:o 9:48, kuusi-koivusekametsässä eteläänlaskevalla rinteellä niemenkärkeen vievän polun S-puolella. Polun S-mutkasta 6 m 218 g.
Kuvaus: 0 – 10 cm turve
10 – 23 cm ruskea humus
23 – 32 cm harmaa savi

Koekuoppa 32

Koko: 45 x 45 cm Syvyys: 36 cm Suuntaus: S – N
Sijainti: Tontilla Rn:o 7:22, kuusi-koivusekametsässä eteläänlaskevalla rinteellä S Vanhanniementien päästä.
Raja-aidalta (piste 6) 30.5 m 207 g.
Kuvaus: 0 – 3 cm turve
3 – 18 cm ruskea humuspitoinen savi
18 – 36 cm harmaa savi

Koekuoppa 33

Koko: 50 x 50 cm Syvyys: 32 cm Suuntaus: S – N
Sijainti: Tontilla Rn:o 7:17, NE-laskevalla rinteellä mökin läheisyydessä. Tontin W-puolisen mökin W-nurkasta 8 m 295 g.
Kuvaus: 0 – 5 cm turve
5 – 9 cm löysä harmaa savi

- 9 – 17 cm ruskea humus
- 17 – 26 cm harmaankellertävänruskea kivinen hiekka
- 26 – 32 cm kellertävänruskea kivinen hiekka

Pari luontaista kvartsia savikerroksenalaisesta podsolimaannoksesta.

Koekuoppa 34

Koko: 35 x 35 cm Syvyys: 27 cm Suuntaus: S – N
 Sijainti: Tontilla Rn:o 9:45, rantakallion ja mökin välissä. Mökin W-kulmasta 5.35 m 222 g.
 Kuvaus: 0 – 5 cm turve
 5 – 15 cm ruskea humusmaa
 15 – 20 cm laikuttain kellertävää hiekkaa
 20 – 27 cm ruskea hiekka
 27 – cm kallio

Koekuoppa 35

Koko: 45 x 45 cm Syvyys: 51 cm Suuntaus: SW – NE
 Sijainti: Tontilla Rn:o 9:45, mökin SE-puolella "mäntymetsässä" eteläänlaskevalla rinteellä. Mökin S-kulmasta 3.2 m 199 g.
 Kuvaus: 0 – 4 cm turve
 4 – 23 cm vaaleanruskea hiekka
 23 – 37 cm vaalea hiekka
 37 – 51 cm punertavanruskea hiekka
 51 – cm kallio

Koekuoppa 36

Koko: 50 x 50 cm Syvyys: 51 cm Suuntaus: SSW – NNE
 Sijainti: Tita Rn:o 7:22, laitumella mahdollisen tapulimäen SE-suuntaan laskevalla rinteellä lähellä terassin reunaa. Koekuopasta 26 17.4 m 129 g.
 Kuvaus: 0 – 2 cm turve
 2 – 43 cm keskiruskea peltomaa (seassa tiiltä koko kerroksessa)
 43 – 51 cm harmaa savi
 Löydöt: Palanutta savea ja kuonaa peltokerroksesta.
 KM 28893:25 – 28 NEGATIIVI 101407 DIA 33002

Koekuoppa 37

Koko: 80 x 70 cm Syvyys: 42 cm Suuntaus: SSE – NNW
 Sijainti: Tontilla Rn:o 9:37, kesantopellolla SE-suuntaan laskevalla rinteellä. Pellon SW-kulmasta 16.3 m 48 g.
 Kuvaus: 0 – 4 cm turve
 4 – 19 cm tummanruskea humuspitoinen peltomaa
 19 – 42 cm harmaa savi, rautaoksidia laikkuina
 Tiiltä ja luontaisia kvartseja n. 20 cm syvältä.
 (NEGATIIVI 101406)

Koekuoppa 38

Koko: 55 x 55 cm Syvyys: 35 cm Suuntaus: SSE – NNE
 Sijainti: Tontilla Rn:o 9:37, Vanhankirkonniementien eteläpuolella niemen keskiosan notkelma-alueella kesantopellolla SE-suuntaan laskevalla rinteellä. Pellon W-reunan koillisimmasta kulmasta 6.5 m 59 g, n. 12.5 m N koekuopasta 37.
 Kuvaus: 0 – 6 cm turve
 6 – 22 cm harmaanruskea savinen peltomaa (hieman tiiltä ja lasia)
 22 – 35 cm harmaa savi

Koekuoppa 39

Koko: 50 x 50 cm Syvyys: 46 cm Suuntaus: S – N
 Sijainti: Tontilla Rn:o 9:37, kesantopellolla itäänlaskevalla rinteellä, Pellon W-reunan koillisimmasta kulmasta 16.5 m 70 g, n. 10 m NE koekuopasta 38.
 Kuvaus: 0 – 4 cm turve
 4 – 23 cm tummanruskea peltomaa (hippunen tiiltä)
 23 – 36 cm vaaleanruskea hiekka
 36 – 46 cm harmaa savi

Koekuoppa 40

Koko: 50 x 50 cm

Syvyys: 45 cm

Suuntaus: SSW – NNE

Sijainti: Tontilla Rn:o 9:56, kesantopellolla itäänlaskevalla rinteellä. Pellon W-reunan koillisimmasta kulmasta 20.9 m 11 g, n. 5 m pellon reunasta ja 15 m koekuopasta 39.

Kuvaus: 0 – 7 cm turve

7 – 16 cm ruskea peltomulta

16 – 35 cm harmaanruskea savinen peltomaa (tiiltä, osa pyöristynyttä)

35 – 45 cm harmaa savi, rautaoksidijuovia

Koekuoppa 41

Koko: 50 x 50 cm

Syvyys: 53 cm

Suuntaus: SSE – NNW

Sijainti: Tontilla Rn:o 9:56, entisellä pellolla, puutarhamainen puusto. Koekuopasta 40 n. 17.5 m NW. Mökkitien ja vanhankirkonniementien risteyskes W-kulmasta 39.9 m 154 g.

Kuvaus: 0 – 4 cm turve

4 – 20 cm ruskeantummanharmaa savinen peltomaa (seassa tiiltä)

20 – 53 cm harmaa savi

Koekuoppa 42

Koko: 50 x 50 cm

Syvyys: 35 cm

Suuntaus: SSW – NNE

Sijainti: Tontilla Rn:o 9:56, mökkitien ja kesantopellon välissä n. 10 m E mökkitiestä siirtolohkareen ja maakiven E-puolella kasamaisella töyryällä. Kääntymispaikan ja mökkitien risteyskes W-reunasta 20.9 m 52 g.

Kuvaus: 0 – 4 cm turve

4 – 14 cm ruskea humus

14 – 35 cm harmaa vähähiekkainen savi

Koekuoppa 43

Koko: 55 x 60 cm

Syvyys: 40 cm

Suuntaus: S – N

Sijainti: Tontilla Rn:o 9:56, mökkitien W-puolella siirtolohkareen/maakiven SSW-puolella. Kääntymispaikan ja mökkitien risteyskes W-reunasta 19.6 m 384 g.

Kuvaus: 0 – 5 cm turve

5 – 27 cm ruskea humus

27 – 40 cm harmaanruskea savinen hiekka

Koekuoppa 44

Koko: 50 x 55 cm

Syvyys: 56 cm

Suuntaus: SSW – NNE

Sijainti: Tila Rn:o 7:22, laidunterassilla niemen keskiosan notkelma-alueen W-reunalla Vanhankirkonniementien N-puolella. Peltotien ja laitumen risteyskohdan W-reunasta 15.4 m 184 g.

Kuvaus: 0 – 3 cm turve

3 – 22 cm harmaanruskea peltomaa (hiiltä, tiiltä, lasia)

22 – 42 cm kellertävänvaaleanruskea hiekka

42 – 56 tummanruskea hiekka

Löydöt: Palanutta savea peltomaasta.

KM 28893:29

Koekuoppa 45

Koko: 50 x 50 cm

Syvyys: 60 cm

Suuntaus: SW – NE

Sijainti: Tila Rn:o 7:22, laidunterassilla pellonreunassa n. 9 m SE koekuopasta 44. Peltotien ja laitumen risteyskohdan W-reunasta 17.5 m 26 g.

Kuvaus: 0 – 4 cm turve

4 – 20 cm tummanruskea humuspitoinen hiekka (hieman hiiltä)

20 – 55 cm kellertävä hiekka

55 – 60 cm vaalea hietamainen/silttimäinen hiekka

Pinnasta lehmän(?) hammas, jota ei luetteloitu.

Koekuoppa 46

Koko: 45 x 50 cm

Syvyys: 40 cm

Suuntaus: SW – NE

Sijainti: Tila Rn:o 7:22, laitumella notkelma-alueella koilliseenlaskevalla rinteellä n. 40 m ESE koekuopasta 45. Laitumen SW-kulmasta 20.4 m 6 g.

Kuvaus: 0 – 2/4 cm turve

2/4 – 19 cm ruskea peltomaa (seassa tiiltä)

19 – 21 cm turvekerros
21 – 40 cm harmaa savi

Koekuoppa 47

Koko: 45 x 45 cm Syvyys: 35 cm Suuntaus: S – N
Sijainti: Tila Rn:o 7:22, laitumella notkelma-alueella n. 17.5 m SE koekuopasta 46. Laitumen SW-kulmasta 6.4 m 81 g.

Kuvaus: 0 – 6 cm turve
6 – 22 cm ruskea peltomaa (seassa tiiltä, palamnatonta luuta)
22 – 26 cm turvekerros
26 – 35 cm vaaleanharmaanruskea savi

Koekuoppa 48

Koko: 40 x 60 cm Syvyys: 44 cm Suuntaus SW – NE
Sijainti: Tontilla Rn:o 9:37, kesantopellolla Vanhankirkonniementien eteläpuolella niemen keskiosan notkelma-alueella lounaaseenlaskevalla rinteellä. Koekuopasta 50 30 m 310 g.

Kuvaus: 0 – 6 cm turve
6 – 18 cm tummanruskea humuspitoinen hiekka
18 – 33 cm ruskea savi
33 – 44 cm harmaa savi, rautaoksidilaikkuja

Koekuoppa 49

Koko: 50 x 50 cm Syvyys: 53 cm Suuntaus:
Sijainti: Tontilla Rn:o 9:37, kesantopellolla lounaaseenlaskevalla rinteellä. n. 15 m ENE koekuopasta 48. Tonttirajamerkistä 77 45.9 m 308.5 g.

Kuvaus: 0 – 7 cm turve
7 – 15 cm turmmanharmaa savinen peltomaa (vähän tiiltä)
15 – 53 cm harmaa savi

(NEGATIIVI 101403)

Koekuoppa 50

Koko: 55 x 70 cm Syvyys: 43 cm Suuntaus:
Sijainti: Tontilla Rn:o 9:37, kesantopellolla lounaaseenlaskevalla rinteellä n. 15 m ESE koekuopasta 49. Tonttirajamerkistä 77 30.9 m 300.5 g.

Kuvaus: 0 – 5 cm turve
5 – 18 cm harmaanruskea savinen peltomaa (hieman tiiltä, luontainen kvartsi)
18 – 43 cm harmaa savi

Koekuoppa 51

Koko: 50 x 55 cm Syvyys: 42 cm Suuntaus: S – N
Sijainti: Tila Rn:o 7:22, laitumella Vanhankirkonniementien N-puolella niemen keskiosan notkelma-alueella lounaaseenlaskevalla rinteellä terassimaisella alueella. Tonttirajamerkistä 77 32.5 m 371 g.

Kuvaus: 0 – 4 cm turve
4 – 22 cm tummanharmaa savinen peltomaa (tiiltä, liitupiipun pesän kappale)
22 – 42 cm harmaa savi

Koekuoppa 52

Koko: 55 x 60 cm Syvyys: 30 cm Suuntaus: SSW – NNE
Sijainti: Tila Rn:o 7:22, laitumella länteenlaskevalla rinteellä siirtolohkareen W-puolella. Koekuopasta 51 24.9 m 327 g.

Kuvaus: 0 – 13 cm turve ja vähäinen humus (maatunutta lantaa)
13 – 30 cm harmaa savi

Koekuoppa 53

Koko: 60 x 55 cm Syvyys: 30 cm Suuntaus: SSW – NNE
Sijainti: Tila Rn:o 7:22, laitumella länteenlaskevalla rinteellä. Koekuopasta 52 14.77 m 380 g.

Kuvaus: 0 – 5 cm turve
5 – 19 cm vaaleanharmaanruskea savi
19 – 30 cm harmaa savi

Koekuoppa 54

Koko: 50 x 45 cm

Syvyys: 33 cm

Suuntaus: S – N

Sijainti: Tila Rn:o 7:22, laiturilla luoteeseen työntyvällä niemellä koilliseen avautuvalla reunalla. Koekuopasta 53 50.5 m 44 g.

Kuvaus: 0 – 5 cm turve

5 – 20 cm harmaanruskea savi (tiiltä)

20 – 33 cm harmaa savi, rautaoksidipilkkuja (tiiltä kerroksen yläosassa)

Koekuoppa 55

Koko: 45 x 45 cm

Syvyys: 65 cm

Suuntaus: SSW – NNE

Sijainti: Tontilla Rn:o 9:37, kesantopellolla Vanhankirkonniementien eteläpuolella niemen keskiosan notkelma-alueella. Koekuopasta 39 13.45 cm 111 g.

Kuvaus: 0 – 5 cm turve

5 – 50 cm ruskea savinen hiekka

50 – 54 cm nokinen/hiilinen hiekka

54 – 65 cm vaalea hiekka

Tiiltä, pala lasitettua keramiikkaa ja luonnonkvartsia n. 20 – 40 cm:n syvyydeltä, ei luetteloitu.

Koekuoppa 56

Koko: Syvyys: 42 cm

Suuntaus: W – E (muoto epäsäännöllinen)

Sijainti: Tontilla Rn:o 9:56, Vanhankirkonniementien S-puolella mökkien W-Puolella pajan perustuksen sisäpuolella (ks. kartat). Vanhankirkonniementien ja mökkien risteyksen W-kulmasta 41.6 m 183 g, mökkien reunasta 4.7 m. Pajan perustuksen koordinaatistossa paalun 504/502 kohdalla (vrt. kohdekartat).

Kuvaus: Vrt. profiilikartta 0 – 10 cm turve

10 – 25 cm tummanharmaanruskea humuspitoinen hiekka, kiviä (latomus?)

25 – 40 cm kellertävänvaaleanharmaa kivinen hiekka

40 – 42 cm harmaa savi

Löydöt: Heti turpeen alta rauta, 10 – 25 cm:n syvyydeltä kuonaa, tiiltä, hippusen hiiltä (hiilinäyte).

KM 28893:30 – 34

NEGATIIVI 101410 – 101412

DIA 33005 – 33007

Koekuoppa 57

Koko: 50 x 65 cm

Syvyys: 42 cm

Suuntaus: S – N

Sijainti: Tontilla Rn:o 9:56, pajan perustuksen NNW-puolella (vrt. kohdekartat). Paalusta 506/500 1.3 m NW-suuntaan.

Kuvaus: 0 – 4 cm turve

4 – 21 cm tummanharmaa humuspitoinen hiekka

21 – 42 cm harmaa savi

Löydöt: Kuonaa ja tiiltä 0 – 20 cm:n syvyydestä, hiilinäyte.

KM 28893:35 – 38

Koekuoppa 58

Koko: 50 x 50 cm

Syvyys: 55 cm

Suuntaus: S – N

Sijainti: Tontilla Rn:o 9:56, pajan perustuksen N-puolella, koordinaatistossa koekuopan SW-kulmana paalu 508/502 (vrt. kohdekartat).

Kuvaus: 0 – 8 cm turve

8 – 19 cm ruskea humus- ja savipitoinen hiekka

19 – 55 cm harmaa savi (jonkin verran kiviä n. 35 cm:n syvyydessä)

Löydöt: Kuonaa ja tiiltä humuspitoisesta kerroksesta.

KM 28893:39 – 40

Koekuoppa 59

Koko: 55 x 60 cm

Syvyys: 43 cm

Suuntaus: S – N

Sijainti: Tontilla Rn:o 9:56, pajan perustuksen S-puolella, koordinaatistossa koekuopan SW-kulmana paalu 498/502 (vrt. kohdekartat).

Kuvaus: 0 – 5 cm turve

5 – 22 cm tummanruskea humuspitoinen kivinen hiekka

22 – 43 vaaleanharmahtavankeltainen kivinen hiekka

Löydöt: Lasitettu saviastianpala, kuonaa ja tiiltä humuspitoisesta hiekasta.

KM 28893:41 – 43

(NEGATIIVI 101409)

(DIA 33007)

Koekuoppa 60

Koko: 45 x 50 cm

Syvyys: 43 cm

Suuntaus: S – N

Sijainti: Tontilla Rn:o 9:56, röykkiömäisen kivikasan 4 SE-päässä maakumpareessa, pajan perustuksen NW-puolella (vrt. kohdekartat). Paalusta 508/502 5.3 m 363 g.

Kuvaus: 0 – 2 cm karike

2 – 38 cm harmaanruskea hiekka (kiviä, halkaisija 10 – 30 cm, etenkin pinnassa)

38 – 43 cm harmaa savi

Löydöt: Kuonahelmi n. 20 – 30 cm:n syvyydeltä, hiekkakivistä iskeytyneitä luontaisia iskennäisiä.

KM 28893:44

Koekuoppa 61

Koko: 55 x 50 cm

Syvyys: 53 cm

Suuntaus: S – N

Sijainti: Tontilla Rn:o 9:56, röykkiömäisten kivikasojen 1 ja 2 välissä hakkuuaukealla n. 40 m pajan perustuksen NNE-puolella (vrt. kohdekartat). Vanhankirkonniementien ja mökkitien risteyksen W-kulmasta 21.1 m 185 g.

Kuvaus: 0 – 10 cm turve

10 – 40 cm tummanruskea humuspitoinen hiekka (hiiltä n. 20 cm:n syvyydessä)

40 – 53 cm vaaleanharmaanruskea hiekka

Löydöt: Kuonaa ja tiiltä humuspitoisesta kerroksesta.

KM 28893:45 – 46

Koekuoppa 62

Koko: 60 x 60 cm

Syvyys: 38 cm

Suuntaus: S – N

Sijainti: Tontilla Rn:o 9:56, pajanperustuksen ja röykkiömäisen kivikasan 6 W-puolella tasannemaisella rinteellä (W-puolella matala S – N -suuntainen leikkaus tietä tms. varten?). Vanhankirkonniementien ja mökkitien risteyksen W-kulmasta 40 m 195.5 g ja pajan koordinaatiston paalusta 506/502 8.8 m 292 g.

Kuvaus: 0 – 7 m turve

7 – 20 cm tummanruskea hiekka

20 – 29 cm punaruskea kivinen sora

29 – 38 cm harmaa savi (kerroksen yläosa sorainen)

Löydöt: Kuonaa ja tiiltä tummanruskean hiekan kerroksesta.

KM 28893:47 – 48

KOEPISTOT

Koepisto A

Sijainti: Tontilla Rn:o 9:29, Vanhankirkonniementien S-puolella lounaaseen laskevan kalliorinteen ylätasanteella.

Kuvaus: koko 40 x 40 cm 0 – 10 cm turve

10 – 34 cm savea (kerroksen alaosassa tiiltä)

34 – 36 cm ruskea hiekka

36 – cm kallio

Koepisto B

Sijainti: Tontilla Rn:o 9:29, Vanhankirkonniementien S-puolella lounaaseen laskevan kalliorinteen tasanteella.

Kuvaus: koko 40 x 40 cm 0 – 5 cm turve

5 – 20 cm harmahtavanruskea hiekka (kerroksen yläosassa posliinia, tiiltä ja hiiltä)

20 – 35 cm savi

Koepisto C

Sijainti: Tontilla Rn:o 9:29, Vanhankirkonniementien N-puolella katajikon NW-puolella penkkamaisella alueella.

Kuvaus: koko 35 x 35 cm 0 – 10 cm turve

10 – 21 cm harmaanruskea humusmaa

21 – 30 cm harmaa savinen hiekka

Koepisto D

Sijainti: Tontilla Rn:o 7:17, mökkitieleikkauksen E-puolella isojen kivien välissä maastosta erottuvassa kohdallaan olevassa kivisessä kumpareessa. Tontin läntisemmän mökin W-nurkasta 16 m 260 g.

Kuvaus: epämääräisebkokoinen, suorakaiteinen, syvyys 17 cm, ruskean humusmaan alla kiviä, ei nokimaan tms. merkkejä, ei löytöjä.

Koepisto E

Sijainti: Tontin Rn:o 9:56 NE-osassa koivikossa, terassilla, jonka S-puolella jyrkkä rinne.

Kuvaus: koko 45 x 80 cm, syvyys n. 20 cm, turpeessa hiiliä, alla kivinen moreeni, ei löytöjä, kyseessä ilmeisesti hakkuisiin liittyvä oksien polttopaikka.

Koepisto F

Sijainti: Tontin 9:50 SE-osassa Rautaveteen laskevan rinteiden töyräällä mänty- ja koivumetsässä, aivan rannassa tuotu savikasa, tontin Rn:o 9:35 NW-kulmasta 8 m 245 g.

Kuvaus: koko 30 x 30 cm 0 – 6 cm turve

6 – 27 cm harmaanruskea savinen, löysä hiekka

27 – 32 cm harmaa savi

Koepisto G

Sijainti: Tontilla Rn:o 9:34 avokallion päällä olevalla terassilla, ympärillä koivua, mäntyä ja istutettuja(?) katajia, mökin lipputanko n. 2 m SSE-suunnassa, tontin raja-aita n. 4 m:n päässä NE-suunnassa.

Kuvaus: koko 30 x 25 cm, syvyys 25 cm, turpeen alla huuhtoutumiskerros ja sen alla ruskea hiekkamaa, alla kallio, ei löytöjä

Koepisto H

Sijainti: Tontilla Rn:o 9:32, Rautaveteen lounaassa laskevan rinteiden terassilla harvahkossa mänty- ja koivumetsässä. Tontin Rn:o 9:33 aittarakennuksen SW-kulmasta 21.4 m 323 g.

Kuvaus: koko 30 x 35 cm 0 – 7 cm humusmaa, päällä muutama neulanen

7 – 20 cm harmaa savi, kerroksen yläosa on humuksen harmaanruskeaksi värjäämä

Koepisto I

Sijainti: Tila Rn:o 7:22, aukealla kumpareella laidunalueella Vanhankirkonniementien ja lahdelman N-puolella siirtolohkareen SW-puolella n. 6 m 287 g siirtolohkareen SW-kulmasta. E-puolella kuusikko, jossa luontainen kivikko.

Kuvaus: koko 40 x 35 cm 0 – 9 cm turve

9 – 16 cm kellertävä kivinen hiekka

16 – 35 cm vaalea hieno hiekka

VAMMALA, KALLIALA, TYRVÄÄN VANHANKIRKONNIEMI
MUSTAVALKONEGATIIVILUETTELO

Kuvaaja Ulla Rajala, jossei toisin mainita
Kuvat on kuvattu Kodak 5052 TMX 100 ASA:n filmille.

- 101387 Yleiskuva: Tyrvään vanhan kirkon NE-puolisella laitu-
mella oleva mahdollinen tapulimäki kuvattu W suunnasta
21.8.1995
- 101388 Yleiskuva: Tyrvään vanhan kirkon ympäristöä, Vanhankir-
konniementien N-puolinen katajikko kirkon E-puolella ja
taustalla laidunta W 21.8.1995
- 101389 Yleiskuva: Tyrvään vanhan kirkon ympäristöä, uimarannan
katajikko WNW 21.8.1995
- 101390 Työkuva: Anne kaivaa koekuoppaa 1 (ramppi) SSW
21.8.1995
- 101391 Yleiskuva: Tyrvään vanha kirkko ja sen kiviaitaa S
21.8.1995
- 101392 Yleiskuva: Tyrvään vanhan kirkon kiviaidan SW-portin
edusta S 21.8.1995
- 101393 Koekuoppa 7, profiili NW 22.8.1995
- 101394 Koekuoppa 4, profiili SW 22.8.1995
- 101395 Yleiskuva: laidunalueen W-pää kirkon NW-puolella, taus-
talla kylän taloja S 21.8.1995
- 101396 Yleiskuva: mahdollisen tapulimäen E-rinne, laidunteras-
si (koekuoppa 36), taustalla Tyrvään vanha kirkko E
21.8.1995
- 101397 Yleiskuva: Rautajoen kartanon aluetta Tyrvään Vanhan-
kirkonniemeltä nähtynä SW 21.8.1995
- 101398 Koekuoppa 19 ja kuopanteet, kuvassa Anne NE 24.8.1995
- 101399 Kirkon kiviaidan S-puoliset löydölliset kuopat SE
23.8.1995
- 101400 "Valkamamuodostuma" Tyrvään vanhan kirkon SE-puolella
W 23.8.1995
- 101401 Koekuoppa 12, profiili SW 23.8.1995
- 101402 Yleiskuva: Tyrvään Vanhankirkonniemi kuvattuna Sylvään
satamasta WSW 23.8.1995
- 101403 Yleiskuva: peltoaluetta Keskinielessä paja-alueen ja
notkelman itäpuolella, Timo ja Jukka kaivavat koekuop-
paa 49 W 29.8.1995 kuvannut Vadim Adel
- 101404 Perintömaa, röykkiömäinen kivikasa (n:o 5) pajan SW-
puolella ESE 28.8.1995
- 101405 Perintömaa, röykkiömäiset maa- ja kivikasat pajan N-
puolella E 28.8.1995
- 101406 Yleiskuva: peltoaluetta Keskinielessä paja-alueen itä-
puolella ja notkelman länsipuolella, Jukka kaivaa koe-
kuoppaa 37 ENE 28.8.1995
- 101407 Työkuva: koekuoppaa 36 kaivetaan kirkonviereisen tapu-
limäen E-rinteellä, kuvassa Vadim, Pertti, Anne ja Sami
WNW 25.8.1995
- 101408 Koekuoppa 20:n sijainti kirkon E-puolisella pellolla
ESE 25.8.1995
- 101409 Perintömaa, paja, taustalla Vadim kaivaa koekuoppaa 58
N 29.8.1995
- 101410 Perintömaa, koekuoppa 56, N-profiili S 29.8.1995
- 101411 Perintömaa, koekuoppa 56, S-profiili N 29.8.1995
- 101412 Perintömaa, pajan jäännökset ja koekuoppa 56 NNW
29.8.1995

VAMMALA, KALLIALA, TYRVÄÄN VANHANKIRKONNIEMI
 DIALUETTELO
 Kuvaaja Ulla Rajala
 Diat on kuvattu Agfachrome CTX 100-filmille.

- 32988 Yleiskuva: Tyrvään Vanhankirkonniemi kuvattuna Sylvään satamasta kuvattu WSW suunnasta 23.8.1995
- 32989 Yleiskuva: Tyrvään vanhan kirkon kiviaidan SW-portin edusta S 21.8.1995
- 32990 Yleiskuva: Tyrvään vanha kirkko ja sen kiviaitaa S 21.8.1995
- 32991 Yleiskuva: kirkon ympäristöä, uimarannan katajikko WNW 21.8.1995
- 32992 Yleiskuva: kirkon ympäristöä, Vanhankirkonniementien N-puolinen katajikko kirkon E-puolella ja taustalla laidunta W 21.8.1995
- 32993 Yleiskuva: mahdollinen tapulimäki kirkon NE-puolisella laitumella W 21.8.1995
- 32994 Yleiskuva: mahdollisen tapulimäen E-rinne, laidunterassi (koekuoppa 36), taustalla Tyrvään vanha kirkko ESE 21.8.1995
- 32995 Työkuva: Vadim mittaa suuntaa, Jukka ja Timo kaivavat koekuoppa 4:ää S 22.8.1995
- 32996 Koekuoppa 4, profiili SW 22.8.1995
- 32997 Koekuoppa 7, profiili NW 22.8.1995
- 32998 "Valkamamuodostuma" Tyrvään vanhan kirkon SE-puolella W 23.8.1995
- 32999 Kirkon kiviaidan S-puoliset löydölliset kuopat SE 23.8.1995
- 33000 Koekuoppa 19 ja kuopanteet, kuvassa Anne NE 24.8.1995
- 33001 Koekuoppa 20:n sijainti kirkon E-puolisella pellolla ESE 25.8.1995
- 33002 Työkuva: koekuoppaa 36 kaivetaan, kuvassa Vadim, Pertti, Anne ja Sami WNW 25.8.1995
- 33003 Perintömaa, röykkiömäiset maa- ja kivikasat pajan N-puolella E 28.8.1995
- 33004 Perintömaa, röykkiömäinen kivikasa (n:o 5) pajan SW-puolella ESE 28.8.1995
- 33005 Perintömaa, pajan jäännökset ja koekuoppa 56 NNW 29.8.1995
- 33006 Perintömaa, koekuoppa 56, S-profiili N 29.8.1995
- 33007 Perintömaa, paja, taustalla Vadim kaivaa koekuoppaa 58 N 29.8.1995

VAMMALA, KALLIALA, TYRVÄÄN
VANHANKIRKONNIEMI
OSA-ALUEINVENTOINTI 1995
PERINTÖMAA, RAUDANKÄSITTELYALUE
ULLA RAJALA

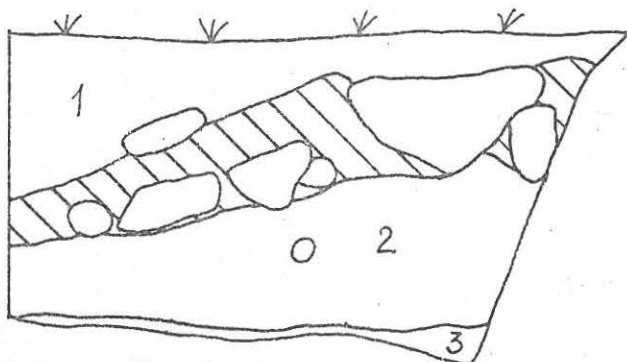
Profiilikartta

Koekuoppa 56 (pajan perustus)

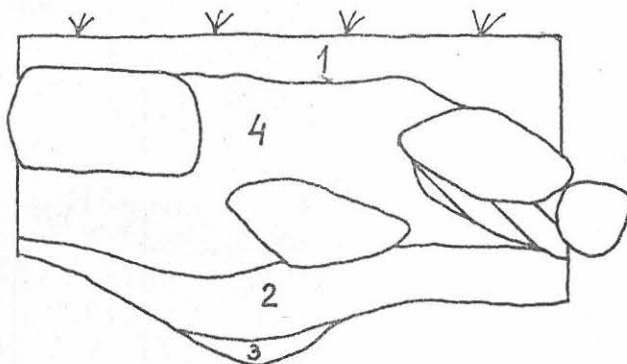
MK 1:10

Piirt. U. Rajala

S-PROFIILI

N-PROFIILI

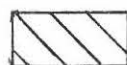

1 = karike

2 = harmaankellertävä hiekka

3 = harmaa savi

4 = harmaanruskea hiekka

= tummempi karike

